

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА

**ОДЕЉЕЊЕ ЗА ИНФОРМАЦИОНО-ДОКУМЕНТАЦИОНЕ
И БИБЛИОТЕЧКЕ ПОСЛОВЕ**

**ИНФОРМАТИВНИ
БИЛТЕН**

**БРОЈ 4
2025**

Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове Управе за заједничке послове републичких органа већ више од тридесет година једном месечно објављује Информативни билтен, којим обавештава кориснике о обновљеном информационо-документационом и библиотечком фонду.

Обавештавамо кориснике да БАЗИ ПРАВНИХ ПРОПИСА Одељења за информационо-документационе и библиотечке послове Управе, која је дневно ажурна и притом бесплатна, могу приступити путем следеће интернет адресе:

<http://bpp.uzzpro.gov.rs>

Из наше базе која садржи преко 155.000 прописа и преко пола милиона скенираних страна службених гласила, за свега неколико минута може се добити како важећи тако и неважећи пропис, у штампаној верзији или електронском поштом, као што се може добити и телефонским путем свака информација о статусу траженог прописа.

БИЛТЕНИ у електронском облику могу се преузети на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-bilteni.html>

Целокупан библиотечки фонд може се погледати на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-knjige.html>

Дигитална библиотека налази се на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-digit.html>

За коришћење целокупног фонда, као и за информације о правним прописима објављеним у службеним гласилима, корисници се могу обратити Одељењу:

Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове

Управа за заједничке послове републичких органа

Немањина бр. 22–26

Београд

Телефон: 3616-296; 363-1620; 363-1104; 3613-734/лок. 1620 и 1104

biblioteka@uzzpro.gov.rs

САДРЖАЈ

- 1. Преглед одабраних правних прописа објављених у службеним гласилима Републике Србије, Аутономне Покрајине Војводине и Града Београда**
- 2. Списак претплата на службена гласила и часописе за потребе библиотеке Управе у 2025. години**
- 3. Преглед садржаја нових бројева часописа**
- 4. Преглед старих публикација**
- 5. Преглед нових књига**
- 6. Листа најчитанијих књига**

1

**ПРЕГЛЕД ОДАБРАНИХ ПРАВНИХ ПРОПИСА
ОБЈАВЉЕНИХ У СЛУЖБЕНИМ ГЛАСИЛИМА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ
ВОЈВОДИНЕ И ГРАДА БЕОГРАДА**

УСТАВНОПРАВНИ И ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ

Службени гласник Републике Србије

Указ о постављењу на дужност изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Републици Јужној Африци, Саше Марта, Службени гласник Републике Србије бр. 39/2025

Укази о додели одликовања, Службени гласник Републике Србије бр. 36/2025

Уредба о изменама и допунама Уредбе о врсти, облику и садржају службене легитимације и изгледу значке Војнобезбедносне агенције и Војнообавештајне агенције, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Пословник о раду Комисије за вредновање рада главног јавног тужиоца и јавног тужиоца, Службени гласник Републике Србије бр. 38/2025

Одлуке о избору судије, Службени гласник Републике Србије бр. 29/2025

Одлука о предлогу кандидата за председника Владе Републике Србије, проф. др Ђура Мацута, Службени гласник Републике Србије бр. 30/2025

Одлука о образовању Радне групе за обележавање 80. годишњице Победи у Другом светском рату, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Одлука о измени Одлуке о броју судија у судовима, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Одлука о расписивању избора за одборнике Скупштине града Зајечара и Скупштине општине Косјерић, Службени гласник Републике Србије бр. 32/2025

Одлука о избору Владе, Службени гласник Републике Србије бр. 35/2025

Одлуке председника Владе, Службени гласник Републике Србије бр. 36/2025

Одлуке о избору председника суда, Службени гласник Републике Србије бр. 36/2025

Одлуке о избору судије, Службени гласник Републике Србије бр. 36/2025

Одлука о допуни Одлуке о уређењу Координационог тела Владе Републике Србије за општине Прешево, Бујановац и Медвеђа, Службени гласник Републике Србије бр. 38/2025

Одлука о изменама Одлуке о броју јавних тужилаца у јавним тужилаштвима, Службени гласник Републике Србије бр. 38/2025

Одлука о образовању Радне групе за обележавање 80. годишњице Победe у Другом светском рату, Службени гласник Републике Србије бр. 39/2025

Правилник о изгледу обрасца и ближим условима за издавање визе у електронском формату, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Закључак о усвајању Националног акционог плана за примену Резолуције 1325 Савета безбедности Уједињених нација – Жене, мир и безбедност у Републици Србији за период 2025–2027, Службени гласник Републике Србије бр. 33/2025

Редован годишњи извештај Заштитника грађана за 2024. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 29/2025

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Одлука о образовању Покрајинског штаба за ванредне ситуације, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 20/2025

ФИНАНСИЈЕ И ПРИВРЕДА

Службени гласник Републике Србије

Уредба о поступку и начину утврђивања трошкова пружања јавне услуге које друштво капитала има приликом спровођења циљева јавног сектора, Службени гласник Републике Србије бр. 29/2025

Уредба о измени Уредбе о проглашењу споменика природе „Прераст Шупља стена”, Службени гласник Републике Србије бр. 29/2025

Уредба о измени и допуни Уредбе о утврђивању државних мрежа метеоролошких станица, програма рада и начина извештавања државних мрежа метеоролошких станица, Службени гласник Републике Србије бр. 29/2025

Уредба о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора брзе саобраћајнице ИБ реда Остружница–Обреновац, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Уредба о управљању Инструментом за реформе и раст, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Уредба о условима и начину доделе и коришћења средстава за подстицање унапређења туристичког промета домаћих туриста на територији Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Уредба о утврђивању Годишњег програма коришћења средстава за одрживи развој и унапређење шумарства у 2025. години, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Уредба о допуни Уредбе о оперативним резервама деривата нафте, угља и других енергената, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Уредба о изменама и допунама Уредбе о утврђивању Плана намене радиофреквенцијских опсега, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Уредба о изменама и допунама Уредбе о звањима, условима за стицање звања и овлашћења чланова посаде поморских бродова, Службени гласник Републике Србије бр. 33/2025

Уредба о изменама и допунама Уредбе о поступку припреме Нацрта плана развоја Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 33/2025

Уредба о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора Београд – Јужни Јадран, деоница Пожега–Бољаре (граница са Црном Гором) (ауто-пут Е-763), Службени гласник Републике Србије бр. 34/2025

Уредба о утврђивању Програма подршке регионалном развоју и развоју предузетништва који се реализује кроз стандардизовани сет услуга који спроводе акредитоване регионалне развојне агенције у 2025. години, Службени гласник Републике Србије бр. 39/2025

Уредба о утврђивању Програма подршке за развој предузетништва жена на селу у 2025. години, Службени гласник Републике Србије бр. 39/2025

Уредба о изменама и допуни Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата именованих и постављених лица и запослених у државним органима, Службени гласник Републике Србије бр. 39/2025

Одлука о образовању Радне групе за припрему и организовање наградне игре, Службени гласник Републике Србије бр. 29/2025

Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене слива акумулације „Сврачково” на животну средину, Службени гласник Републике Србије бр. 29/2025

Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Панчево–Суботица на животну средину, Службени гласник Републике Србије бр. 29/2025

Одлука о допуни Одлуке о оснивању, почетку и престанку рада царинарница, царинских испостава, одсека и царинских реферата, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Одлука о образовању Радне групе за одлучивање о учешћу у финансирању пројеката развоја и унапређењу руралног туризма и угоститељства у Републици Србији, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Одлука о изменама Одлуке о образовању Управног одбора за успостављање Националног једношалтерског система за спољнотрговинско пословање, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Одлука о изменама и допунама Одлуке о условима и начину обављања мењачких послова, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Одлука о измени и допунама Одлуке о инвестирању средстава осигурања, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Одлука о допунама Одлуке о јединственој тарифи по којој Народна банка Србије наплаћује накнаду за извршене услуге, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Одлука о измени Одлуке о оснивању Координационог тела за усмеравање рада у циљу обезбеђивања сигурног снабдевања нафтом и гасом Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 38/2025

Правилник о утврђивању Програма мера здравствене заштите животиња за 2025. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 29/2025

Правилник о изменама и допунама Правилника о условима које мора да испуњава правно лице које врши професионално оспособљавање возача, Службени гласник Републике Србије бр. 29/2025

Правилник о изменама Правилника о врстама сигнала, сигналних ознака и ознака на прузи, Службени гласник Републике Србије бр. 29/2025

Правилник о обавезама оператора који преноси услуге са додатом вредношћу и пружаоца услуга са додатом вредношћу, Службени гласник Републике Србије бр. 30/2025

Правилник о измени Правилника о врстама игара на срећу (каталог о врстама игара на срећу), Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Правилник о изменама Правилника о начину утврђивања испуњености услова за добијање одобрења за приређивање посебних игара на срећу – клађење, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Правилник о ближим условима, односно садржини правила игара на срећу, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Правилник о измени Правилника о регистрацији моторних и прикључних возила, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Правилник о утврђивању Програма мониторинга безбедности хране биљног и мешовитог порекла за 2025. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 32/2025

Правилник о измени и допунама Правилника о систему за извештавање о стању јавног дуга аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, Службени гласник Републике Србије бр. 37/2025

Правилник о обрасцу Документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за њихово попуњавање, Службени гласник Републике Србије бр. 37/2025

Правилник о изменама и допунама Правилника о условима и начину остваривања права на кредитну подршку, Службени гласник Републике Србије бр. 39/2025

Наредба о изменама и допуни Наредбе о времену отворености аеродрома за одвијање ваздушног саобраћаја, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Закључак о усвајању Програма о изменама и допунама ИПАРД III програма за Републику Србију за период 2021–2027. године, Службени гласник Републике Србије бр. 34/2025

Листе о измени Листи активних супстанци у биоцидном производу, Службени гласник Републике Србије бр. 33/2025

Листа одобрених супстанци, Службени гласник Републике Србије бр. 37/2025

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Покрајинска уредба о начину спровођења подстицајних мера равномерног регионалног развоја Аутономне Покрајине Војводине, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 20/2025

Одлука о спровођењу поступка за доделу средстава путем јавног конкурса за финансирање и суфинансирање пројеката у облсти водоснабдевања и заштите вода, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 18/2025

Одлука о спровођењу поступка за доделу средстава путем јавног конкурса за финансирање и суфинансирање пројеката у области саобраћајне инфраструктуре, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 18/2025

РАДНИ ОДНОСИ, ЗДРАВСТВЕНА И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Службени гласник Републике Србије

Уредба о условима и начину извоза матичних ћелија из крви пупчаника на захтев пацијента, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Одлука Уставног суда којом се утврђује да одредбе члана 210. став 1. тач. 2) и 3) и став 3, члана 212. став 1. у делу који гласи: „и 3)” и став 2. и члана 213. ст. 1. и 2. Закона о здравственој заштити („Службени гласник РС”, број 25/19), нису у сагласности са Уставом, Службени гласник Републике Србије бр. 29/2025

Правилник о изменама и допунама Правилника о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе, Службени гласник Републике Србије бр. 29/2025

Правилник о изменама и допунама Правилника о имплантатима који се обезбеђују из средстава обавезног здравственог осигурања, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Правилник о измени Правилника о превентивним мерама за безбедан и здрав рад на висини, Службени гласник Републике Србије бр. 38/2025

Правилник о измени Правилника о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној средини, Службени гласник Републике Србије бр. 38/2025

Правилник о измени Правилника о начину вођења и роковима чувања евиденција у области безбедности и здравља на раду, Службени гласник Републике Србије бр. 38/2025

Решење о утврђивању обрачунског износа просечне годишње зараде за осигуранике који остварују право у јануару, фебруару и марту 2025. године, Службени гласник Републике Србије бр. 29/2025

Решење о утврђивању губитка репрезентативности синдиката на територији Републике у делатности социјалне заштите, Службени гласник Републике Србије бр. 34/2025

Решење о утврђивању обрачунског износа просечне годишње зараде за осигуранике који остварују право у априлу 2025. године, Службени гласник Републике Србије бр. 39/2025

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Одлука о спровођењу поступка за доделу средстава путем јавног конкурса за финансирање и суфинансирање пројеката у области здравствене и социјалне заштите, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 18/2025

ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКА, КУЛТУРА И ФИЗИЧКА КУЛТУРА

Службени гласник Републике Србије

Правилник о увођењу дигиталног терестричког емитовања медијске услуге радија и приступу мултиплексу, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Правилник о техничким захтевима за дистрибуцију медијских садржаја терестричким путем и приступу мултиплексу у терестричкој дигиталној телевизији, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Решења о додели националног спортског признања, Службени гласник Републике Србије бр. 29/2025

Решења о усклађивању права на национално спортско признање, Службени гласник Републике Србије бр. 29/2025

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Одлука о спровођењу поступка за доделу средстава путем јавног конкурса за финансирање и суфинансирање пројеката у области предшколског и основног образовања и васпитања, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 18/2025

РАЗНО

Службени гласник Републике Србије

Индекси потрошачких цена за март 2025. године, Службени гласник Републике Србије бр. 31/2025

Подаци о просечним зарадама и просечним зарадама без пореза и доприноса по запосленом, за фебруар 2025. године, Службени гласник Републике Србије бр. 38/2025

2

СПИСАК ПРЕПЛАТА НА СЛУЖБЕНА ГЛАСИЛА И ЧАСОПИСЕ ЗА ПОТРЕБЕ БИБЛИОТЕКЕ УПРАВЕ У 2025. ГОДИНИ

СЛУЖБЕНА ГЛАСИЛА

1.	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
2.	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ – МЕЂУНАРОДНИ УГОВОРИ
3.	СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АП ВОЈВОДИНЕ
4.	СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ГРАДА БЕОГРАДА

СТРУЧНИ ЧАСОПИСИ

1.	КОРАЦИ: часопис за књижевност, уметност и културу
2.	ЛЕГЕ АРТИС: прописи у пракси

ОСТАЛЕ СЕРИЈСКЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

1.	БИЛТЕН СУДСКЕ ПРАКСЕ ПРИВРЕДНИХ СУДОВА
2.	БИЛТЕН УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

3

ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА НОВИХ БРОЈЕВА ЧАСОПИСА

КОРАЦИ

књижевност • уметност • култура

1►3
2025

САДРЖАЈ

МЕЂУ ЈАВОМ И МЕД СНОМ

Драган Хамовић: <i>Пресни ѝрилози</i>	5
Весна Капор: <i>Исус у Пребиловцима</i>	9
Симон Грабовац: <i>Као колибри</i>	16
Александар Б. Лаковић: <i>Кодер, заборав</i>	23
Ана Никвул: <i>Заљубљивање</i>	28
Јелена Гавриловић: <i>Кошуља усуда</i>	37
Тијана Саватић: <i>Бочно растиње</i>	42
Данијела Јовановић: <i>Долин</i>	47
Вељко Симић: <i>Пасија</i>	56
Лара Петровић: <i>Фрајменџи</i>	60

МЕРИДИЈАНИ И ПАРАЛЕЛЕ

Жојс Мансур: <i>Лојшова жена</i> (превео са француског Душан Стојковић)	63
Педро Салинас: <i>Глас који џебди дујујем</i> (превео са шпанског Лазар Букумировић)	69
Ксавер Бајер: <i>Два</i> (превео са немачког Ђорђо Васић)	74

ОКУЛАР

Александра Жежељ: <i>Лорд Бајрон или Кристијано Роналдо</i> <i>британске књижевности</i>	79
Ивана З. Танасијевић: <i>Историја светла у десет ѝрича</i>	85
Тања Крагујевић: <i>Меридијани невидљивої</i>	99

ТЕРАЗИЈЕ

- Милица Миленковић: *In continuo*
(Мирослав Алексић, *Бдење њинјина*, Установа културе
„Кораџи”, Крагујевац, 2024) 107
- Драгана Лисић: *Шамар у лице јавном неукосу*
(Ненад Обрадовић, *29.99 сребрњака*, Пресинг, Младеновац,
2023) 113
- Милунка Митровић: *Сиварно и сањано у вајри сивара-
лачке хармоније*
(Небојша Лапчевић, *Сејач*, Зрењанин; Нови Сад, Агора,
2024) 119
- Жарко Миленковић: *Завети њоеџике*
(Ђорђе Ђурђевић, *Књижевна анјелолоџија*, Службени гласник,
Београд, 2023; Ђорђе Ђурђевић, *Анјелолоџија срјске анјелолош-
ке њоезије*, Службени гласник, Београд, 2023) 123
- Славица Перовић: *Пријиџомљени хронос*
(Јованка Вукановић, *Нишџа не сџиже на вријеме*, Ouroboros,
Подгорица, 2024) 129

РАМПА

- Сергеј Јермолин: *Сџаклени месец* (превела са руског Лана
Јекнић) 135

ПАЛЕТА

- Александра Димитријевић: *Ново светџло древне сџириџу-
алносџи* 169

КОРАЧАЛИ СУ 173

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

propisi.net

април 2025 / број 151

4/2025

Повреде безбедности података о личности према Закону о заштити података о личности

- ▶ Тешка крађа у судској пракси (члан 204. став 1. тачке 1), 2) и 3) Кривичног законика)
- ▶ Улога вештака и тумача у управном поступку
- ▶ Осврт на издржавање, остваривање и престанак права на издржавање и лица која имају право на издржавање – други део
- ▶ Престанак важења одређених закона о платама и радним односима у јавном сектору
- ▶ Коментар Закона о изменама и допунама Закона о државним службеницима
- ▶ Понављање парничног поступка – други део
- ▶ Од романсе до инвестиционе преваре

У овом броју...

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

- 4 Повреде безбедности података о личности према Закону о заштити података о личности

КРИВИЧНО И ПРЕКРШАЈНО ПРАВО

- 11 Тешка крађа у судској пракси (члан 204. став 1. тачке 1), 2) и 3) Кривичног законика)

УПРАВНО ПРАВО

- 20 Улога вештака и тумача у управном поступку

РАДНО ПРАВО

- 25 Престанак важења одређених закона о платама и радним односима у јавном сектору
29 Коментар Закона о изменама и допунама Закона о државним службеницима

ГРАЂАНСКО ПРАВО

- 34 Понављање парничног поступка – други део
54 Осврт на издржавање, остваривање и престанак права на издржавање и лица која имају право на издржавање – други део
63 Уговорна казна кроз новију судску праксу

ПРИВРЕДНО ПРАВО

- 69 Од романсе до инвестиционе преваре

РУБРИКЕ

- 77 Портал читалаца
81 Кад језик пресуди: Претеће поруке на друштвеним мрежама са становишта форензичке лингвистике
88 Поводом Међународног дана лета човека у свемир
98 Преглед прописа донетих између два броја
100 Календар важења правних аката

4

ПРЕГЛЕД СТАРИХ ПУБЛИКАЦИЈА

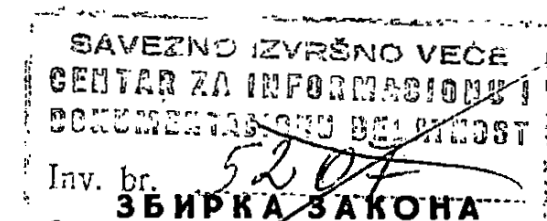
Излазећи у сусрет све израженијим захтевима корисника да пронађу одговор на специфична питања из професионалне праксе, кроз Информативни билтен континуирано ћемо упознавати своје читаоце са садржајима старих књига из богате ризнице библиотеке Управе. Наш фонд обухвата, између осталог, и вредне писане документе који, осим документационе, имају и научну и стручну вредност. Будући да су посредни књиге од историјског значаја, као и периодична издања и друге драгоцене библиотечке целине којима располажу постојећи фондови, овим путем настојали смо да проширимо лектуру свима онима који желе да се стручно усавршавају. Напомињемо да ове књиге (из којих дајемо само изводе) могу да се користе само у читаоници библиотеке Управе за заједничке послове републичких органа, а део фонда дигитализован је и доступан на адреси: <http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-digit.html>

За овај број издвајамо:

- 1. Закон о становима од 15. маја 1925. год, са изменама и допунама од 23. октобра 1926. године: Београд, 1927.**

У наредним бројевима Информативног билтена наставићемо са приказима тематски и жанровски разноврсних публикација нашег богатог фонда.

65. Св.

Inv. br. 5207
ЗБИРКА ЗАКОНА
SIGN
протумачених и објашњених --судском
и административном праксом
Издаје ГОЈКО НИКЕТИЋ

Св. 65.

ЗАКОН О СТАНОВИМА

ОД 15. МАЈА, 1925. ГОД., СА ИЗМЕНАМА
И ДОПУНАМА ОД 23. ОКТОБРА, 1926. ГОД.

ПРОТУМАЧЕН И ОБЈАШЊЕН ПРАВИЛНИКОМ
ЗА ЊЕГОВО ИЗВРШЕЊЕ

ЧЕТВРТО ИЗДАЊЕ

„БИБЛИОТЕКА“
МИНИСТАРСТВА ШУМА И РУДНИК
ОДЕЛЕЊЕ ЗА ШУМАРСТВО
БЕОГРАД
Инвентар Број 2338/234

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА ГЕЦЕ КОНА

1. Кнез Михаилова улица 1.

1927.

С А Д Р Ж А Ј

Први део. Опште одредбе	СТР. 5
Други део. Устројство и поступак Судова за станове	
А. Устројство Судова за станове	25
Б. Поступак судова за станове	29
В. Таксе и трошкови	39
Трећи део. Прелазна наређења	41

Први део. Опште одредбе.

Чл. 1. — Слободно располагање становима у старим зградама ограничава се одредбама овог Закона завршно за време до 1. новембра, 1927. године.

У колико у овом Закону нема нарочитих ограничења, важе одредбе Грађанског Законика.

Измене и допуне од 23. октобра, 1926. год.

Закон о становима је пропустио да да дефиницију закупа, те се има узети она из Грађ. Законјка, о чему у пракси до сада није вођено рачуна.

За све зграде изузете од ограничења по чл. 3. и за сва лица, која не уживају заштиту по чл. 12. важе одредбе Грађанског Законика у погледу самог уговора о закупу, — а за спорове надлежан је редован суд.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925. год.: Став други: „У колико у овом Законику нема нарочитих ограничења, важе одредбе грађ. закона“ — треба разумети, да се за Србију и Црну Гору имају применити важећи прописи §§ 677.—705. грађ. закона, а за остале покрајине прописи тамошњих закона, који се примењују.

Види §§. 677.—705. Грађ. Зак., — и чл. 2., 8., 17. и 26. Зак. о становима.

Чл. 2. — Изузимају се од ограничења по овом Закону и то:

1. Локали и пословне просторије;
2. Зграде државне и самоуправне, у колико имају да служе за званичне потребе или станове државних и самоуправних службеника;

3. Зграде верских установа, које су потребне за обављање верскога култа признатих вера и за обитавање њихових службеника;

4. Зграде које се сматрају уметничко-историјским споменицима, које садрже и чувају такве ствари у колико не служе већ за становање;

5. Зграде опште корисних установа, које не раде за добит, у колико су им стварно потребне за сопствену употребу;

6. Задужбинске зграде у колико нису већ заузеле лицима побројаним у чл. 12. овога Закона;

7. Зграде инвалида и удова, чији су мужеви погинули или умрли услед рата, односно синова и кћери, чији су очеви погинули или умрли услед рата, а међутим немају другог прихода сем инвалидске потпоре или пензије;

8. Нове зграде као и подигнути нови спратови на старој кући;

9. Један стан у кући молога сопственика, који сем стана сопственикова има највише још два стана, ако сопственик, сем те куће, нема другог имања. Пензија и плата не сматрају се у смислу овога прописа као имање.

Ако дотични мали сопственик, коме је један стан по предњем ставу ослобођен, буде доказао, да нема више укупног месечног прихода од 2000.— динара, надлежни суд ће му на његов захтев ослободити други стан.

Измене и допуне од 23. октобра, 1926. год.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925. год., са изменама и допунама Бр. 7985. од 3. јула, 1926. г.: Т. 1. Ранији локал, који је стицајем околности служио као стан, а и данас карактер локала није променио, сматра се и сада као локал.

Ако је стан у органској вези са локалом или пословном просторијом, онда претежнији карактер има локал, који се сматра као главна ствар, те према томе и стан уз локал припадајући као споредна ствар има делити судбину главне ствари, дакле и стан такав изузима се од ограничења — не спада под удар закона о становима, већ се примењује принцип слободног уговарања.

Стан у авлији и на спрату ако је локал у приземљу, и није у толико тесној и непосредној вези и саобраћају са локалом, такав стан је одвојена станбена јединица, те не потпада под удар Закона о становима.

Т. 2. Ако је зграда државна или самоуправна заузета као просторија за становање, па се јави потреба за проширење за званичне потребе, онда се могу вршити откази и то за лица заштићена чл. 12. по чл. 10. Закона о становима а за остала лица по општим прописима грађ. закона, који већ важе и примењују се

Т. 6. Ако се лица заштићена чл. 12. Зак. о становима, а која се налазе у становима задужбинских зграда, из истих иселе, онда се станови испражњени стављају ван ограничења законских, како је то већ и предвиђено чл. 2. тач. 6. Зак. о становима.

Т. 7. Разуме се само једна зграда инвалида, удова и т. д. сем зграде у којој станују, а не и све зграде, и то које одреди надлежни првостепени суд.

Т. 9. Који ће се стан у кући малог сопственика, која сем стана сопственикова има још два стана, ослободити испод ограничења законског и уступити сопственику на слободно располагање, оцењује и одлучује надлежни првостепени суд за станове.

Тако се има поступити и са сопствеником малим, који има свега два стана или у једној или двема кућицама на истом имању, осим куће у којој станује он лично, а која има свега један стан.

Откази се имају вршити првенствено онима, који у погледу стана имају најмању породичну потребу, као и економски јачим.

Рок за иселење оваких закупаца, које штити чл. 12. је шест месеци аналого чл. 82. Закона о становима, рачунајући од дана, када је решење првостепеног

суда за станове о уступању на слободно руковање постало извршно и саопштено, ово тим пре што је дат исти рок и закупцима непривилегисаним.

Види чл. 3. и 22. Зак. о становима.

Чл. 3. — Као нове зграде сматрају се све оне зграде:

А) На територији раније Краљевине Србије и Црне Горе:

1. Чије је грађење отпочело пре ступања на снагу Закона од 17. априла, 1919. године, а које су као недовршене остале неискоришћене и после обнародовања тога Закона;

2. Чије је грађење отпочело после ступања на снагу Закона од 17. априла, 1919. године па надаље;

3. Које су услед рата јаче оштећене а оправке су извршене после ступања на снагу Закона од 17. априла, 1919. године и због те оштећености нису могле бити искоришћене за становање или обављање раније радње.

У Београду ова одредба важи за оне зграде, које одговарају прописима Грађевинског Закона.

Као нове зграде сматрају се и све оне зграде, за чију се градњу сопственик послужио позајмицом из Одбора за обнову Београда, а које позајмице вредност не износи више од $\frac{1}{4}$ садање вредности саме новоподигнуте зграде, а буду пак доказали, да су ту позајмицу поменутом одбору исплатили до ступања на снагу овог закона. Вредност ће се одређивати путем стручног вештачења.

Б) У осталим деловима Краљевине сматрају се као нове зграде:

1. Све оне зграде, које се буду подигле, као и оне, чије је грађење отпочело после 1. новембра, 1918. године, као и новоподигнути спратови и сви дозидани делови на постојећим зградама;

2. Просторије за становање у старим зградама, које су темељито оправљане, а раније нису могле бити искоришћене за становање тако, да су тиме добивене нове просторије за становање.

Измене и допуне од 23. октобра, 1926. год.

Спорно би било, како ће се сматрати зграде које су по досадашњем законодавству о становањима имале карактер нових зграда, а нови им га Закон о становањима одузима.

Спорно би било, од када би се сопственици могли користити изменом из алинеје треће, тач. 3. под А. Како су измене од 23. октобра, а отказ, односно измена уговора могућа је по достави на 15 дана пред 1. новембар, — то би било спорно, да ли се сопственици могу пре маја користити овим изменама у погледу слободног уговарања закупнине.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925. год.: Ново подигнуте зграде без одобрења надлежне грађевинске секције, као и оне, које су подигнуте ван одобрених планова, подпадају под удар Закона о становањима у погледу додељивања.

Види чл. 2. Зак. о становањима.

Чл. 4. — Забрањује се претварање станова у пословне просторије, изузевши случаја, да сопственик са одобрењем Првостепеног Суда за Станове, преуреди део свога стана у властитој кући у пословне просторије.

Лица, која то учине без одобрења напред поменутога Суда, биће дужна вратити стан у првобитно стање и, поред тога, казниће се новчано од 5.000 до 50.000 динара. Не врати ли стан у одређеном року у првобитно стање, то ће власт извршити на његов трошак и он ће се казнити за то са 20.000 динара. Рок за ово одредиће Првостепени Суд за станове.

Појам пословне просторије није тачно утврђен, то у толико пре, што тач. 1. чл. 2. разликује локалс и пословне просторије.

И кад се по другој алинеји овога законскога прописа — стан врати у првобитно стање, он ипак остаје сопственику.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925. године.: Сопственици којима је одобрено претварање свога стана, у коме лично станују, у пословне просторије, не могу се користити правом отказа предвиђеним чл. 10. под а) и в).

Види чл. 24. и 25. Зак. о становима.

Чл. 5. — Нико не може имати једновремено два стана у једном месту; у колико ма и један од таквих станова подпада под одредбе овог Закона, поступиће се са њим као са празним станом.

Разуме се, говор је само о становима, који нису у зградама из чл. 3. овога Закона.

Под станом у смислу овога законскога прописа не разумеју се пословне просторије (једног на пр. адвоката, лекара и т. д.) нити соба за самца, какво се питање у пракси јављало.

Спорно би било шта се има разумети под „једним местом”. Да ли је то географски појам, или он значи територију надлежности дотичнога суда.

Исто би тако спорно било, да ли се летњиковци и виле на пр. у виноградима, могу у смислу овога законскога прописа сматрати као други „стан”.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925. год.: Летњиковци и виле у најближој околини вароши у којима сопственици не станују стално, већ их само користе лети, не сматрају се у погледу на сопственика као сталан стан и не могу послужити као основ за отказ, ако сопственик такав станује у старој згради у самој вароши.

Види чл. 20. Зак. о становима.

Чл. 6. — Не може бити закупац у старим зградама, које подлеже ограничењу, лице које има кућу у истом месту становања, било на своје име, било на име жене или своје деце, која станују са њим заједно.

Сви такви закупци и сопственици таквих станова у старим зградама, који су се затекли до ступања на снагу овога закона, дужни су у року од месец дана, по ступању на снагу овога Закона, исте станове пријавити надлежним првостепеним судовима за станове у цели додељивања другим лицима заштићеним чл. 12., што ако не буду учинили казниће се и то: закупци са 5000 а сопственици са 10.000 динара у корист фонда за подизање малих станова, а закупац биће исељен.

Исељење оваквог закупца извршиће се једновременно са исељењем закупца у његовој згради а најдаље у року од 3 месеца.

Измене и допуне од 23. октобра, 1926. год.

Разуме се да таква кућа мора бити способна за становање, — и да се сопственик према чл. 10. Зак. о становима у њу може уселити, а равнодушна је ствар, да ли је стара или нова зграда.

Види чл. 10. и 12. Зак. о становима.

Чл. 7. — Размена стана дозвољена је, ако на то пристају и сопственици дотичних зграда.

Како се закон у томе погледу не изјашњава, могућа је размена и станова из разних места.

Чл. 8. — Забрањују се пазакупи целог стана као и делова стана.

Допушта се пазакуп само једне собе закупцима који станују стално у месту становања.

Ово издање у пазакуп може закупац учинити само са пристанком власника куће, којим ће се пристанком утврдити, колико ће закупац плаћати месечно власнику на име ове пазакупнине.

Ако се власник и закупац у овоме не сложе, онда ће Првостепени Суд за Станове решити колико ће закупац плаћати месечно власнику на име пазакупа.

При овоме Суд ће ценити, колико се може добити од пазакупца на име пазакупнине, без обзира на цену која би била представљена од закупца и по таквој оцени одредити проценат плаћања за закупца.

Ово плаћање може бити 20 до 30% од пазакупне цене.

Закупац, који противно поступи биће кажњен исељењем. Исељење закупца ма по ком основу повлачи собом исељење пазакупца, што важи и за лица поменута у чл. 12. овога Закона.

Према овоме, пазакуп изнад једне собе искључен је, без обзира на број соба у стану. — Спорно би било, да ли је уз пристанак сопственика могућно издавање у пазакуп и изнад једне собе пошто су одредбе Закона о становима јавноправног карактера ма да за овакав случај у Закону нема санкције.

Спорно би било, да ли се суд у одређивању накнаде власнику мора кретати од 20 до 30 од сто, или је ово само максимум.

Правилник Бр. 7430. од 23 јуна, 1925. год.: Закупац ће пазакупни проценат, који припада сопственику, а исти неће да га прими, депонovati код надлежног општинског суда.

Види чл. 12. Зак. о становима.

Чл. 9. — Некретност у старим зградама по одредбама овога Закона уживају закупци станова, побројани у чл. 12. овога Закона.

Питање о томе, да ли извесно лице ужива некретност фактично је питање.

Види чл. 1. и 12. Зак. о становима.

Чл. 10. — Сопственик има право отказа само у овим случајевима:

а) ако је стан њему или његовим ожењеним синовима или у удомљеним кћерима потребан за лично становање;

б) ако је потребно рушење старе зграде у целии подизања нове, која треба да има 50% просторија више за становање од старе зграде, има се утврђивати једино и искључиво уверењем надлежне месне власти, која је грађевинске планове прегледала и одобрила.

Зидање нових спратова у смислу овога члана не сматра се у опште као подизање нових зграда на место старих.

За време подизања нових спратова сопственик је дужан, да технички обезбеди потпуно становање закупаца у доњим спратовима. Но, изузетно се дозвољава сопственику, да може одузети од закупца само оне делове просторија, које су неопходно потребне за изградњу степеница ради добијања везе са новим спратовима и подрумима, у случају да ових нема. Тако исто изузетно, и само у крајњим случајевима, Првостепени Суд за Станове може дозволити привремено, делимично или потпуно исељење закупаца у зградама на којима се подижу нови спратови, а извођење истих покаже се сасвим немогуће без већих појачања зидова и већих измена конструкција у доњим спратовима. Ипак ће се дозвола за привремено исељење закупца у таквим случајевима давати само онда, ако зграда новом градњом представља очигледну корист с обзиром на добијање далико већих просторија за становање или локала, ако су у питању зграде за обављање какве радње. Првостепени Суд за Станове одређиваће и рок за усељење закупаца у раније просторије, које се не сматрају као нове, на основу свестраног испитивања стана и техничких података. Суд ће узети у оцену и питање, да ли и у колико сопственик треба да поднесе издатке око исељења закупца, ценећи економ-

ску снагу сопственика и закупца, што ће унети у решење о исељењу;

в) ако је сопственику с обзиром на број и узраст чланова породице потребно проширење стана, који већ држи у својој кући;

г) ако закупца не плати дужну закупну цену за два месеца;

д) ако закупца искоришћава закупно добро противно његовој намени, или, ако га намерно квари, или га квари из поновљене грубе немарности приликом употребе а на очигледну штету сопственика;

ђ) ако закупца или његови укућани, или пакупаца, воде у стану неморалан или саблажњив живот, или допуштају да то други чине, или својим понашањем у стану или дворишту отежавају становање сопственику или другим закупцима у истој згради;

е) у случају повреде части или тела сопственика или његове чељади било од стране закупца или његове одрасле чељади, сем ако је сопственик то изазвао.

У случајевима предвиђеним под а), б), и в) рок за исељење закупца је месец дана; под г), д), ђ) и е) 15 дана, рачунајући те рокове у свима случајевима напред наведеним, од дана, када је решење о умесности отказа постало извршно.

У случајевима отказа из тачке а), б) и в) исељавање закупца не може се извршити док му не буде други стан додељен, а најдаље за шест месеци од дана, кад је судска одлука постала извршна.

Кад је кућа купљена после 1. новембра, 1918. год., рок за исељење по тач. а) и в) закупца из чл. 12. одређује се три месеца, рачунајући од дана саопштеног решења Првостепеног Суда за Станове:

Откази станова по тач. а) и в) овога члана вршиће се првенствено економски јачем закупцу, на случај, да сопственик има више станова издатих под закуп у истој или другој кући његовој.

Од 20 децембра до 20 јануара нема места принудном исељењу.

У случају спора да сопственик према тач. а), б) и в) овога Закона не поступи, како је и под којим условима стан отказао, казниће се новчано од 5.000 до 20.000 динара, а дотични станови сматраће се за испражњене и Првостепени Суд за Станове располагаће истима. Првенство право на тај стан имају закупци, који су се из истих иселили.

Није јасно, да ли своје право из тач. а., може сопственик тражити и из другог места, или, као што је то раније била пракса, само из места где је зграда.

Повећање просторија за 50% из тач. б., не значи повећање по броју просторија, него по квадратури.

Право закупца, који ужива некретност по чл. 12. овога Закона, значи да је увек продајом куће доведено у питање, чим је зграда, према тач. а., потребна купцу за становање.

Како су сви случајеви из овог законског прописа фактичка питања, и како према другој алинеји чл. 68. Зак. о становима Виши Суд може и преиначити орлуку Првостепеног Суда — то значи, да су за оцену ових питања надлежни како Првостепени тако и Виши Суд.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925. год: Т. а) У синове и кћери треба разумети и ону децу, коју је сопственик усвојио само редовним судским путем.

Ако синови сопственика нису ожењени, односно кћери удомљене, него то тек има да наступи, основ за отказ наступа по венчању или удомљењу.

Т. б) Ако сопственик, који је добио право за рушење старе и подизање нове зграде, не поступи по одобреном плану, на основу кога је рушење старе зграде и дозвољено, већ подигне нову зграду али по

неком другом плану, он губи право на слободно располагања и његова новоподигнута зграда пада под удар Закона о становима.

Ново озидан спрат без одобрења грађевинске секције; сматраће се као стари спрат и подлежаће додељивању. Тако исто ће се поступити и са оним спратом, који је подигнут ван одобренога плана.

Т. г) Одредба под г) из чл. 10 Закона о становима односи се и на лица заштићена чл. 82. Закона о становима, а за време од 1. маја до 1. новембра 1925 године.

Т. е) Рок за исељење закупца под а), б) и в) је месец дана, ако је закупач већ збринут са станом другим, у противном, док му се стан не додели а најдаље шест месеци.

Рок предвиђен у алинеји 6. „од 20 децембра до 20. јануара”, односи се на 1925—26 годину

Види чл. 12., 24. и 25. Зак. о становима.

Чл. 11. — Висина закупне цене одређује се погодбом између закуподавца и закупца.

Допуштени су изузетци у случајевима, које предвиђа члан 12. овог Закона.

У тим случајевима основна цена је она, која је плаћана у месецу јулу, 1914. год., или би се плаћала у том времену.

У деловима Краљевине где се пре рата плаћала у крунама или перперима, основна цена рачунаће се у истом износу у динарима.

У случају неспоразума, висину закупне цене одредиће Првостепени Суд за Станове за лица из чл. 12. овог Закона.

Измене и допуне од 23. октобра, 1926. год.: Чл. 9. Сопственици зграда ако се не погоде за закупнину са својим закупцима, заштићеним овим Законом за време од 1. новембра 1927. године па на даље, имају право до 1. октобра 1927. г. отказати тим закупцима закуп преко надлежне извршне власти. Ако се закупач, коме је закуп у овом року преко надлежне власти отказан, не исели на дан 1. новембра 1927. године извршна ће га власт на захтев закуподавчев иселити.

Трећа алинеја чл. 82. Зак. о становима представља изузетак. — У случају одређивања закупне цене по трећој алинеји чл. 82. Закона о становима, спорно би било, да ли је Суд с обзиром на чл. 15. Зак. о становима у погледу висине везан одлукама под ранијим Законима о становима.

У погледу спорова о закупнини са лицима која не уживају заштиту из чл. 12. Закона о становима, значи да Првостепени Суд за Станове није ни надлежан, већ редовн суд.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925. год : У закупну цену не улазе: такса за воду, сметлиште, чишћење улице, чишћење помијаре и чишћење оцака. Оне се плаћају особено, изузев ако није нарочито друкчије регулисало са сопствеником.

Такса за чишћење клозета пада на терет сопственика.

Ако сопственик у опште неће да прими закупну цену, исту треба депоновати надлежном општинском суду у року одређеном за закупну цену.

Депоноване суме код надлежног првостепеног суда, до ступања на снагу овога Правилника, сматрају се као уредно депоноване.

Види чл. 12., 15. и 82. Зак. о становима.

Чл. 12. — Ником се не може доделити више од 4 собе (не рачунајући кујне и друге просторије). Онима, који већ имају већи број додељених соба, на захтев власника, судови за станове одузеће собе преко 4 и доделити другима.

А ако се закупац у погледу закупне цене не погоди са закуподавцем, и, ако је у питању стан са највише три собе, закупна цена биће равна основној цени из чл. 11. помножена са 6, а ако је стан са 4 собе основна цена помножиће се са 8 и то у случају, ако су закупци:

1) активни државни чиновници, официри, под-официри, служитељи и њихове удове и породице, изузимајући чиновнике и офицере, који су лекари и инжињери као и зубни лекари, ветеринари и архитекти, ако имају право на слободну праксу.

Исто тако и они државни чиновници, који ту праксу упражњавају, ма да нису добили право на исту;

2) пензионери, пензионерке, удове пензионера и њихове породице, изузимајући пензионере, који су адвокати и изузимајући пензионере лекаре, и архитекте, ако упражњавају праксу без обзира, да ли су добили право или не на упражњавање исте;

3) умни радници (као: књижевници и уметници, сликари, песници, глумци, новинари и други) ако укупна месечна зарада свих чланова дотичне породице, који станују у истом стану не прелази 3000 динара месечно;

4) активни свештеници и свештеници у пензији признатих вера, и удове и породице свештеника;

5) ратни инвалиди и њихове породице, ако су слабог економског стања;

6) ратне удовице и породице погинулих, помирлих и онеспособљених у рату, који су слабог економског стања;

7) сви физички радници (као и оне занатлије који не раде на своје име, нити имају своје радионице, већ раде код других и живе од месечне плате и дневнице) и радници свих послова и предузећа и удове радника и њихове породице, ако укупна месечна зарада свих чланова дотичне породице, који станују у истом стану, не прелази 3000 динара;

8) помоћници и намештеници трговачких и ситнијих индустријских предузећа (у колико нису обухваћени претходном тачком овога члана) ако укупна месечна зарада свих чланова дотичне породице (у новцу), а који станују у истом стану не прелази 3000 динара;

9) чиновници, службеници и служитељи самоуправних власти (у градовима) и чиновници и

намештеници средишњег уреда и експозитура, ако немају узгредних приватних зграда у колико месечни укупни додатак свих чланова дотичне породице који станују у истом стану не прелази 3500 динара.

Оцена величине месечног прихода подлежи слободној оцени суда за станове.

Лица из тач. 1. и 2. овог члана ако сем законских принадлежности имају и других сталних прихода чији износ прелази преко 36.000 динара годишње, немају право да се користе повластицом овога закона.

Измене и допуне од 23. октобра, 1926. год.

У основну цену не улази такса за воду и т.д., пошто се ова особено плаћа; ма да ово плаћање законодавац није нарочито предвидео.

Случај из треће алинеја чл. 82. представља изузетак.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925. год.: Стан од 4 собе највише разуме се без кујне, предсобља и собе за млађе као и осталих споредних просторија.

Т. 7. У шегрте се рачунају деца ситног занатлије и трговца, ако су као таква стално у радњи.

Т. 8. Ако предузећа немају довољан број просторија подигнутих за становање за своје чиновнике и службенике онда њихово особље, кад нема такве станове, ужива заштиту придвиђену овим чланом, докле год и за њих предузећа не подигну станове.

Т. 9. Која се лица тек сада легитимишу као физички раденици и која су тек сада као таква уписана тражити од истих доказе, уверења или исправе, шта су, и где су раније била?

Види чл. 11. и 82. Зак. о становима.

Чл. 13. — Где год је у погледу одређивања закупних цена, отказа стана или других питања у смислу овога Закона, реч о приходима или имању странака, имају се рачунати сви приходи и сва имања свих оних лица која станују и живе заједно.

Разуме се, да се становање по основу пазакупа, не може овамо подразумевати.

Види чл. 12. Зак. о становима.

Чл. 14. — У случајевима, где утврђена закупна цена иде преко висине допуштене овим Законом иста се не може смањити без пристанка сопственика зграде, изузимајући случајеве у чл. 15. овог Закона.

Види чл. 12., 15. и 82. Зак. о становима.

Чл. 15. — Ако је стан делимично неупотребљив, или изложен квару, тако, да га купац не може у целини да искористи, или му је путем квара угрожено становање, а сопственик неће да изврши најнужније оправке, висина закупне цене биће мања у сразмери неупотребљивости стана, у колико уговором није другачије предвиђено

Правилник Бр. 7430 од 23. јуна, 1925. год.: У овом случају смањивање закупне цене одређује надлежни првостепени суд за станове, коме се купац има обратити, а не сам да то учини, како у противном не би искусио последице предвиђене у чл. 10. т. г. Закона о становима.

Види чл. 14. Зак. о становима.

Чл. 16. — Сопственик или његов заступник, дужан је пријавити Првостепеном Суду за Станове, сваки стан, који је испражњен, или за који сазна, да ће бити испражњен у његовој кући.

На исту пријаву обавезан је и сваки купац у погледу свога стана.

Сопственик је дужан ту пријаву празнога стана учинити најкасније у року од 24 часа после исељења, а купац у року од 24 часа пре исељења. Ко не учини ову пријаву казниће се новчано од 500 до 2000 динара.

У случају, да сопственик стана, стан који подлежи додељивању по овом Закону, намерно он

сам или друга лица са његовим знањем и допуштењем онеспособе за становање: скидањем врата, прозора, вађењем патоса итд. као и забрањивањем уживања осталих закупних просторија, — казниће се новчано од 500 до 2000 динара и биће дужан да одмах стан доведе у првобитно стање, а одузете просторије уступи на уживање закупцу.

Измене и допуне од 23. октобра, 1926. године:

Чл. 10. Ако би који од станова у зградама које подлеже ограничењу по овом Закону, а у времену од 1. маја до 1. новембра 1927. године остали празни, власници ће бити дужни то пријавити Првостепеном суду за станове и ако овај исти стан не додели коме од чиновника из чл. 6. у року од два месеца по пријави, власник ће моћи слободно са истим располагати.

Види чл. 17—20., 24. и 25. Зак. о становима.

Чл. 17. — Премештени државни чиновник, службеник или служитељ, губи у месту дотичног становања право на стан, у року од шест месеци по разрешењу од своје дотадање дужности.

Измене и допуне од 23. октобра, 1926 год.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна 1925. год.: Стан премештеног чиновника неће се сматрати испражњеним, ако чиновник премештен у року од два месеца уверењем надлежног првостепеног суда за станове оног места у коме се у служби налази, буде доказао да му други стан није могао бити додељен.

Дотадањи чланови породице, који су с њим живели стално у том стану, ако су везани службом и школовањем за то место, задржавају стан, ако им је потребан, што у сваком случају оцењује првостепени суд за станове по слободном убеђењу.

Види чл. 16. и 18.—20. Зак. о становима.

Чл. 18. — Ако се сопственик без допуштења Првостепеног Суда за Станове, усели у празан стан, у својој кући, или у исти пусти другога, — пре него што је истом тај стан додељен, — исти

стан биће одузет одмах и додељен другом лицу, а поред тога казниће се новчано од 1.000 до 5.000 динара: у првом случају сопственик, а у другом случају и сопственик и лице, које се уселило без дозволе Првостепеног Суда за Станове.

Види чл. 15., 16., 18.—20., 24. и 25. Зак. о становима.

Чл. 19. — Право на додељивање станова по овом Закону имају само лица, побројана у чл. 12. овога Закона.

Имзене и допуне од 23. октобра, 1926. године.:
— Чл. 8. Додељивање стана по одредбама овога Закона вршиће се закључно до 1. маја 1927. године. Одлуке о додељивању, које до тога дана не постану извршина неће се више извршавати. Изузимају се државни чиновници премештени по службеној потреби и у међувремену од 1. маја до 1. новембра 1927. год.

Према овоме значи да је реквизиција за потребе државних канцеларија престала.

Спорно би било, шта ће бити са становима по ранијим прописима реквирираним за потребе државних канцеларија, или за она лица која по овом Закону, а према чл. 12. више немају право на додељивање станова.

Како је висина закупне цене у првој односно два-наестој алинеји чл. 12. овога Закона утврђена само за лица из тога законскога прописа, то би значило, да лица која тај законски пропис не обухвата, у смислу друге алинеје чл. 1. Зак. о становима подпадају под опште прописе из Грађ. Законика.

Види чл. 12. Зак. о становима.

Чл. 20. — Испражњеним становима располаже Првостепени Суд за Станове и додељиваће их овим лицима редом:

а) лицима наведеним у чл. 12. која се селе по чл. 10. тач. а), б) и в);

б) активним, државним и самоуправним чиновницима и службеницима, који су без стана;

в) осталим лицима наведеним у чл. 12. која су без стана;

г) лицима наведеним у чл. 12. која сада станују у сасвим нехигијенским становима; и

д) лицима наведеним у чл. 12. која станују у новим зградама.

Код додељивања стана треба водити рачуна о приликама и потребама сваког рефлектанта, посебно с обзиром на његов друштвени положај, начин живота, и број чланова породице, а осим тога и на хитност потребе, као и на датум предате пријаве за стан, па у колико је који испражњени стан прикладнији и потребнији, лицима по напред изложеном реду, Првостепени Суд за Станове, није везан за тај ред. Но, код једнаких услова има се Суд придржавати тога реда.

Приликом додељивања стана треба водити рачуна и о породицама, које имају болесне чланове од туберкулозе или других тешких заразних болести, па за њих поред осталих додељивати једну собу нарочиту.

Испражњени стан за који има пријава, има се доделити једноме од молилаца пријављених најдаље у року од 5 дана по исељењу.

При том треба водити рачуна и о томе, да се сопственик саслуша о избору закупца, чију уместност цени Првостепени Суд за Станове.

У колико, у часу пријаве испражњенога стана нема код Првостепенога Суда за Станове ни једне пријаве од стране лица наведених у чл. 12., којом траже стан, или, ако од таквих лица ни једно не рефлектује на тај испражњен стан, Првостепени Суд за Станове ће одмах истаћи на својој згради објаву и позвати лица из чл. 12. да у року од 5 дана поднесу молбу за испражњени стан.

Но, ако и по истеку тога рока ни једно лице наведено у чл. 12. не буде тражило тај испражњени

стан, Првостепени Суд за Станове решењем својим прогласиће тај стан слободним и дозволити сопственику куће слободно располагање станом.

Овакво решење Првостепеног Суда за Станове не ослобођава сопственика, да у случају поновног испражњења истог стана, поновно поднесе Првостепеном Суду за Станове пријаву о исељењу, што ако не учини, искусиће казну предвиђену чланом 16. овог Закона став 3).

Види чл. 12., 16., 24. и 25. Зак. о становима.

Чл. 21. — Лица, којима буде стан додељен, треба да се уселе у исти, у року од 10 дана.

Првостепени Суд за Станове може после претходног саслушања странке из оправданих разлога, продужити овај рок, но ако се лице, коме је стан додељен, и после овога рока не усели, стан ће се сматрати поновно испражњеним и Суд ће са истим даље располагати. У сваком случају, закупца је дужан плаћати закупну цену сопственику од дана, када му је стан додељен.

За досуду закупнине у случају неусељавања надлежан је Суд за Станове.

Види чл. 12. и 20. Зак. о становима.

Чл. 22. — Изузимају се од додељивања испражњени станови:

1. станови у муслиманским кућама, који немају потпуно одвојене улазе;

2. станови у бањама и лечилиштима намењени за болеснике и посетиоце у опште као и станови и собе у хотелима;

3. станови у зградама индустријских, трговачких, саобраћајних (железничких и пловидбених) предузећа, као и опште корисних задруга намењени за обитавање њихових намештеника;

4. станови у зградама на економијама намењени за службенике и раденике; и

5. досадањи станови настојника кућа.

Разуме се овакви станови тек у колико се у будуће испразне. У колико су већ додељени, разуме се лицима из чл. 12. Зак. о становима, остаће исто стање.

Види чл. 1. и 3. Зак. о становима.

Чл. 23. — Новчани заводи, осигуравајућа друштва, трговачка, индустријска и слична предузећа имају подићи станове за своје чиновнике и намештенике у року који одреди Првостепени Суд за Станове, а који не сме бити дужи од једне године.

Од овога се изузимају они, који су већ такве станове подигли.

При доношењу одлуке надлежни руководиће се финансијском снагом дотичног завода, друштва или предузећа.

Тако се исто мора особито узети у обзир: дугови на страни и у земљи, колика им је главница са резервом, годишњи промет и приход за време прошлих година, која је разлика између садањег и предратног промета и прихода, колико робе има на стоваришту, са колико намештеника ради, има ли већ дотично предузеће сопствене куће за становање својих намештеника и слично. Без значаја је да ли намештеници у таким случајевима имају сопствене станове.

Код индустријских предузећа, морају се узети у обзир и околности, које дају специјалан карактер истих предузећа као: велике инвестиције, машине, режијски трошкови и слично.

Новчани заводи и осигуравајућа друштва, трговачка, индустријска и слична предузећа са карактером велетрговине, велеобрта и индустрије, која имају

филијале, морају се сматрати као целина и оценити у каквој је сразмери њихово имање са зградама за станове, које имају гдегод у држави.

Ради утврђивања ових чињеница може се Првостепени Суд за Станове послужити изводом трговачких књига и билансима, као и осталим законским доказима, у колико су ови докази јавни или их подноси само дотично предузеће.

Ако надлежни Суд нађе, да нека од напред поменутих предузећа и слична нису у стању подићи све потребне зграде са становање својих намештеника услед тога, што би им испуњавањем сличних обавеза био угрожен опстанак и правилан развитак, наредиће им се да саграде онолико, колико буду у стању и без опасности, или ако је целисходније, дозволиће им се, да то учине у друштву са једним или више таквих предузећа.

Заводи поменути у овоме законскоме пропису, били би према томе дужни зидати станове за своје службенике чак и онда, кад ови сви станују у новим зградама, и ма им заводи давали у том циљу и нарочите додатке на станове.

Спорно би било, да ли би они били дужни зидати ове станове и за оне своје службенике, који су самци.

У осталом, како за заводе за неизвршење обавеза из овога законског прописа нису прописане никакве санкције, — то су ове одредбе илузорне.

Чл. 24. — Све новчане казне изричу се у корист фонда за подизање малих станова.

Интересантно је да је законодавац у опште пропустио да статуира установљење фонда за подизање малих станова.

Спорно ће бити, да ли Министар Социјалне Политике, према чл. 83. Зак. о становима може то учинити Правилником.

Казне су предвиђене у чл. 10., 16., 18. и 20. Зак. о становима.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925. год.. Све изречене казне у корист фонда за подизање малих станова треба слати на приплод Државној Хипотекарној Банци у Београду.

Види чл. 25. Зак. о становима.

Чл. 25. — Кривице по овом Закону застаревају за 6 месеци ако по њима ништа није рађено.

Правна природа кривица из Зак. о становима могла би бити спорна, поглавито због њихове висине. Али је несумњиво, да су то административне (дисциплинске) кривице, и да у погледу тока и прекида застарелости важе општи прописи о овим кривицама.

Види чл. 24. Зак. о становима.

Чл. 26. — Прописима овог Закона не могу се користити ни сопственици ни закупци, који нису платили дуговану државну порезу за прошлу годину.

С обзиром на последњу алинеју чл. 41. Зак. о становима, било би спорно да ли примени чл. 26. има места само на тужиоца или и на туженога. Несумњиво је, да и тужени, кад хоће да се брани приговорима из овога Закона, мора да докаже да је испунио услове из чл. 26. Зак. о становима.

Споран би био појам „прошла година”, пошто у нас разрез пореза, бар за сада, иде од половине једне до половине друге године. Свакако, да се овај израз има разумети у смислу пореске (рачунске) године, а не календарске.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925 год.. Никаква решења неће моћи доносити првостепени судови за станове, ако се пореза дугована за прошлу годину није измирила, но ако се плати и редовна такса за решење, суд ће донети решење о одбијању одмах још у почетку:

Као доказ о плаћеној порези служи књижица пореска или уверење надлежне пореске власти.

Види чл. 41. Зак. о становима.

Други део. Устројство и поступак Судова за Станове.

А. Устројство Судова за Станове.

Чл. 27. — За решавање и суђење по овоме Закону надлежни су судови за станове.

Судови су за станове:

1. Првостепени Судови, који решавају и суде у првом степену, и

2. Виши Судови за станове који решавају и суде у последњем степену.

Виши Судови за Станове имају и расматрајуће и судеће функције.

На случајеве повреде одредаба јавноправнога карактера из Закона о становима, Виши Судови за Станове дужни су, кад год се предмет налази пред њима, да пазе по званичној дужности.

Види чл. 31. Зак. о станоима.

Чл. 28. — Првостепени Судови за станове постоје:

А) У варошима: Београду, Загребу, Љубљани, Скопљу, Нишу, Подгорици, Дубровнику, Сплиту, Шибенику, Сушаку, Карловцу, Осијеку, Марибору, Новом Саду, Суботици и Сарајеву.

Овај Суд састављају председник и два судије, и њихови заменици који су дипломирани правници.

Б) У осталим местима Краљевине Првостепени Суд за Станове образује се код обласних односно окружних или среских власти и састоји се од три лица: председник — најстарији чиновник управне власти или његов заступник, два судије — два угледна грађанина и њихови заменици по могућству са факултетском спремом.

Надлежност Првостепених Судова за Станове протеже се на целокупну територију среза и подручја вароши у којој срески поглавар има своје седиште.

Председнике, судије и њихове заменике поставља Министар Социјалне Политике од дуплог броја предложених кандидата, које предлажу старешине управних власти.

Судије полажу заклетву на своју дужност.

У случају потребе да се образују више одељења код Првостепених Судова под А) наредиће Министар Социјалне Политике.

Начин постављања судија из тач. А. овога законскога прописа није баш тако јасан, пошто се начин постављања судија из треће алинеје тач. Б. односи само на судије из ове тачке.

Према томе остаје, да судије за судове из тач. А. дискреционарно поставља Министар Социјалне Политике.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925. год.. Председници првостепених судова под Б) нарочито у средњим местима, то су звања која су везана за положаје шефова управних власти те, на случај премештаја председника првостепеног суда или његовог заменика, не треба правити питања нити предлог на место већ ново постављеног; — председник је новопостављен поглавар, а заменик новопостављени писар, ако је најстарији.

Судије, који нису активни чиновници полажу заклетву по чл. 88. ал. 2. Закона о чиновницима и осталим државним службеницима.

Види чл. 29. и 32. Зак. о становима.

Чл. 29. — У сваком Првостепеном Суду у местима под А) чл. 28. постоји и шеф канцеларије, кога поставља председник суда, првенствено из редова пензионисаних чиновника, који су вични целокупној администрацији а чија је дужност да прима пријаве, пошту, да даје обавештења странкама, додељује предмете чиновницима, води евиденцију упражњених станова и предузима све мере, да послови теку брзо и без застоја.

Осим шефа канцеларије при сваком Првостепеном Суду за Станове може се поставити и потребан број секретара, чија је дужност да врше саслушања парничних страна и сведока, воде записнике, разрађују одлуке донесене, достављају решења, пресуде и позиве, воде контролнике свршених и несвршених предмета и т. д.

У местима под Б) чл. 28. окружним и среским где нема потребе, дужност шефа канцеларије као и пријавничку дужност врши деловођа Суда односно председник Суда у среским местима.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925. год.: Дужност секретара при првостепеним судовима под А) чл. 28. могу вршити и добро извежбани дневничари. Види чл. 28., 30. и 34. Зак. о становима.

Чл. 30. — Нижи персонал; архивара, деловодитеља-протоколисту, регистратора и потребан број преписача, канцеларијски материјал као и локале за канцеларије даваће месни општински суд.

Именоване службенике поставља дотични председник Суда за Станове.

Закон о становима није прописао никакве квалификације за ово особље; — а како ће ово особље „давати“ месни општински суд, то би право председника Суда за Станове да их он постави било илузорно.

Види чл. 28. и 24. Зак. о становима.

Чл. 31. — Виши судови за Станове образују се и то:

А) За Србију и Војводину, у Београду;

Б) За Хрватску, Славонију, Срем и Словенију у Загребу;

В) За Босну и Херцеговину, Црну Гору и Далмацију у Сарајеву.

Сваки суд се састоји од једнога а по потреби и више одељења.

Види чл. 27., 32., 33. и 35. Зак. о становима.

Чл. 32 — Свако одељење састоји се из три судије који морају бити дипломирани правници и њих поставља Министар Социјалне Политике из реда активних државних чиновника или пензионера.

Председнике Судова и све чланове одређује Министар за Социјалну Политику из дуплог броја кандидата предложених од Управног Суда који има седиште у месту Вишег Суда за Станове.

Види чл. 27., 31., 33. и 35. Зак. о становима.

Чл. 33. — Потребан персонал нижи као и канцеларијски материјал пада на терет Министарств-Социјалне Политике.

Види чл. 27., 31., 32. и 35. Зак. о становима.

Чл. 34. — Награде председнику, судијама као и осталом особљу Првостепених Судова за Станове као и величину исте одређује Министар Социјалне Политике а из прихода добивеног из такса које се наплаћују по члану 76. овога Закона.

Правилник Бр 7430. од 23. јуна, 1925. год.. Награда председницима и судијама првостепених судова у Београду, Загребу, Љубљани и Сарајеву, је по 100 динара, а у осталим местима, ако су председници првостепених судова за станове велики жупани, по 80 у противном по 60 као и судијама по 50 динара, која се има рачунати и исплаћивати за сваки радни дан, кад се оджи рочиште — суђење.

Награда председницима првостепених судова под Б) чл. 28. напред пом. закона у већим варошима — раније окружним, је по 50 а судијама по 40 динара; председницима пак по среским местима 40 а судијама по 30 динара.

Ове се награде имају рачунати и исплаћивати исто онако као што је предвиђено и за председнике и судије првостепених судова под А). По истеку свакога месеца првостепени судови за станове слаће Министарству Социјалне Политике редовно месечни из-

вештај са означањем: коме је исплаћено, звање, за колико радних дана — одржаних суђења и рочишта, колико је предмета свршено и најзад колики је преостатак од наплаћених такса у готовом новцу, а колико је послато Државној Хипотекарној Банци.

Види чл. 28.—30. и 76. Зак. о становима.

Чл. 35. — Награду судијама и осталом особљу Виших Судова за Станове одређује Министар Социјалне Политике и она пада на терет државног буџета.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925. год.. Председницима и судијама Виших Судова за станове у Београду, Загребу и Сарајеву, је награда 100 динара, која се има рачунати од свакога раднога дана односно одржаних седница на којима се доносе решења по појединим предметима.

Види чл. 31.—33. Зак. о становима.

Б. Поступак Судова за Станове.

Чл. 36. — Надлежан је онај суд који је надлежан за територију на којој је спорно добро.

Реална територијална надлежност одређена је у тач. А. и алинеји другој тач. Б. чл. 28. Зак. о становима.

Види чл. 28. Зак. о становима.

Чл. 37. — Не може решавати судија, који је у спору, који се решава:

1. интересиран као сродник једне стране по крви до четвртог а по тазбини до другог степена;
2. ако је у истом спору био вештак или сведок;
3. ако је са једном странком у доказаном непријатељству.

Узрок изузећа, који је у овом Закону таксативно наведен, дужан је судија сам Суду јавити и од суђења се уздржати, у противном платиће парничарима трошкове на њихову тужбу код редовног суда.

Узрок из тач. 2. овога законскога прописа без санкције је, сем плаћања трошкова, јер не даје, као узроци из тач. 1. и 3. основ за поновљење спора.

Види чл. 73. Зак. о становима.

Чл. 38. — Ако је странка лице, које није способно само себе представљати у спору, или је странка маса или правно лице, заступаће је законом одређени заступници или представници.

Израз „није способно само себе представљати у спору” није довољно одређен; да ли то значи неспособно за правне радње, или нешто уже. На пр. да ли под тај појам долази и удата жена.

Види чл. 39. Зак. о становима.

Чл. 39. — Странке могу пред Судом имати заступнике. Ови морају да имају уредно пуномоћије или морају пред Судом да буду овлашћени.

Без пуномоћија муж пуноважно заступа жену и обратно.

Пунолетни укућани — деца мушка или женска — заступају одсутног старешину.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925. год.: Код смесничара један преставља све остале смесничаре.

Види чл. 38. Зак. о становима.

Чл. 40. — Свака тужба или пријава је писмена или усмена.

Усмена се ставља на протокол.

Види чл. 41.—43. Зак. о становима.

Чл. 41. — У свакој тужби или пријави мора бити :

1. име и презиме тужиоца и туженог, занимање и место становања (улица и број куће);

2. ако је тужена страна маса, правно лице или лице, које не живи у месту добра, или је одсутно

мора бити означен онај, који туженог представља;

3. шта се тужбом или пријавом тражи и по каквом основу;

4. именовати доказе.

Ако су докази исправе, морају се поднети у оригиналу или препису. На рочишту морају се показати оригинали или од суда оверени преписи.

Ако су докази сведоци, морају се означити њихова имена и презимена, занимање и место становања као и околности о којима имају да сведоче;

5. доказ о плаћеној порези (чл. 26).

Види чл. 26., 42. и 43. Зак. о становима.

Чл. 42. — У тужби или пријави за додељивање стана поред наведеног у чл. 41. имају да се унесу: имена свих чланова породице, године њиховог живота, шта је који молиоцу, колики приход има месечно молилац а колики приход његови укућани, и најзад са колико соба тражи стан.

Ако молилац означи стан који тражи, онда мора навести колика је закупна цена тога стана била у месецу јулу, 1914. године, и колико сада пристаје да плати.

Суд за Станове води списак свих испражњених станова и пријава за додељивање.

Види чл. 40., 41. и 43. Зак. о становима.

Чл. 43. — У тужби за отказ стана поред наведенога у чл. 41. мора да се изнесе узрок за отказ и о томе поднесу докази.

Сам суд оцењује по свом уверењу, да ли постоје услови за отказ по чл. 10. тач. д), ђ) и е), без обзира на то, да ли постоји за ове случајеве кривична тужба код надлежне власти.

Види чл. 10. и 40.—42. Зак. о становима.

Чл. 44. — Тужба за отказ стана, иселјење и висину закупне цене подноси се у два примерка с прилозима.

Изузетак је тужба, која се по другој алинеји чл. 40. ставља на протокол, од кога се препис доставља туженој страни.

Види чл. 40.—43. Зак. о становима.

Чл. 45. — Свака представка, молба или тужба предаје се непосредно Суду. Непотпуну пријаву Суд ће по пријему допунити саслушањем тужиоца.

Према овоме представка, молба или тужба не би се могла Првостепеноме Суду за Станове упутити поштом. Али како за неизвршење није предвиђена никаква санкција, то би судови били дужни да узму у рад и представке, молбе или тужбе и поштом посла-те, разуме се под предпоставком да је положена и прописна такса из чл. 75. овога Закона.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925. год.: Ако се непотпуном пријавом иде на одуговлачење спора, суд ће решити о главној стари и без допуна.

Види чл. 46. Зак. о становима.

Чл. 46. — На свакој оваквој примљеној молби, представци или тужби пријавник ће написати словима дан, месец и годину пријема, што ће оверити представник или његов заменик.

Види чл. 45. Зак. о становима.

Чл. 47. — По поднетој пријави или тужби у року од 3 дана од пријема одредиће се рочиште најдуже на десет дана.

Наредба о одређивању рочишта у року од десет дана, биће у највише случајева илузорна, с обзиром на чл. 47. овога Закона и §. 116. Грађ. Суд. Пост., пошто се о неком краћем року од 8 дана у Зак. о становима не говори.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925. год.: Позив предат најмање на три дана пред рочиште сматра се као благовремено предат. Код неспорног случаја одлука о додељивању стана донеће се и без рочишта.

Види чл. 48.—53. Зак. о становима.

Чл. 48. — На рочиште се позивају парничари, вештаци-стручњаци и сведоци.

Уз рочишни позив предаје се туженом препис тужбе с прилозима.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925. год.: Парнична страна у тужби именоване сведоке сама приводи суду.

Види чл. 47. и 49.—53. Зак. о становима.

Чл. 49. — Позив за рочиште предаје се на рецелис. Ако парничар није у месту, предаће се укућанима.

Ако не хтедне примити или се крије, позив ће се пред два сведока прилепити на његов дом.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925. год.: На позиву или решењу прилепљеном на дому странке, означиће се дан прилепљивања.

Позивари морају бити заклети на своју дужност.

Види чл. 47. 48. и 50—53. Зак. о становима.

Чл. 50. — Ко не може доћи на рочиште мора на исто упутити пуномоћника, јер иначе сматра се да није хтео доћи и спор ће се и без њега решити по поднетим наводима и доказима.

Види чл. 39., 40. и 51.—53. Зак. о становима.

Чл. 51. — Рочиште се може одложити свега једанпут.

Разуме се, да се забрана даљих одлагања рочишта не односи на случајеве, кад се рочиште одлаже

Види чл. 47.—50., 52. и 53. Зак. о становима.
по званичној дужности.

Чл. 52 — Због поднетих нових доказа на рочишту исто се не може одлагати.

Види чл. 47.—51. и 53. Зак. о становима.

Чл. 53. — Ако ни једна страна не дође на рочиште нити се актом јави, акта се предају архиви и не могу се ни по чијем захтеву узимати у поступак.

Види чл. 47.—52. Зак. о становима.

Чл. 54. — Тужилац има право у свако доба до извршности решења од тужбе одустати, после чега се акта предају — остављају у архиву.

Види чл. 53. и 55. Зак. о становима.

Чл. 55. — Парничари се могу и поравнати пред Судом. Поравнање се ставља на протокол. Оно има силу извршног решења.

Поравнање не може бити на штету или без пристанка трећег заинтересованог лица.

Види чл. 60. Зак. о становима.

Чл. 56. — Сведоци полажу заклетву по датом исказу а вештаци пре датог вештачења и то само на захтев једне или обеју странака.

Види чл. 48., 61. и 62. Зак. о становима.

Чл. 57. — Извиђање на рочишту је усмено и јавно у присуству парничара. Истим руководи председник или његов заменик. Деловођа води записник.

Председник има у првом реду да поучи странке о правилима поступка, по ком ће се ствар расправити и то у записнику констатовати.

Председник узима реч од странака о свему што је потребно за решење. Деловођа уноси у записник реч парничара у најкраћим потезима. Записник оверавају председник и деловођа.

Председник испитује и заклиње сведоке и вештаке.

Парничари су дужни да одговарају на питања, иначе равнају се недошавшим.

Види чл. 58.—60. Зак. о становима.

Чл. 58. — Кад предмет буде довољно извиђен закључује се извиђање.

Саветовање судија је тајно.

Суд доноси решење по свом слободном уверењу а на основу прикупљеног доказног материјала.

У записник се уписује решење са кратким разлозима за исто.

Одвојено мишљење судија уписује испод текста решења.

Пошто се у решењу стави дан, месец и година и да је тако решено у Првостепеном Суду за Станове, судије и деловођа потписују решење.

Председник саопштава одмах странкама решење са разлозима, а једновременно странке потписују саопштење, које оверава председник Суда на рочишту.

Ако се који парничар, или његов пуномоћник, присутни извиђању, на рочишту, удаље и несачекавши саопштење решења, сматраће се да им је решење саопштено истог дана, што ће се од стране Суда и записати.

Председник ће при саопштењу саопштити странкама рок у коме имају употребити правно средство против одлуке.

Види чл. 57., 59. и 60. Зак. о становима.

Чл. 59. — Странци, која на рочиште није дошла, нити је пуномоћника упутила, доставља се

препис решења са разложима у року од три дана од донетог решења на начин у чл. 49. овог Закона изложен.

Види чл. 57., 58. и 60. Зак. о становима.

Чл. 60. — Ако обе стране при саопштењу решења изјаве да су са истим задовољне, Суд ће одмах решење огласити за извршно.

Види чл. 57.—59. Зак. о становима.

Чл. 61. — Ако је потребно сам Суд одређује једног до три вештака по својој оцени.

При избору истих Суд се руководи стручношћу и грађанском способношћу за располагање имовином као и моралним особинама.

Вештаци врше преглед и оцену у Суду или на лицу места спорног добра.

Изузећу вештака нема места, сем у случају сродства из чл. 37. тач. 1.

Види чл. 62. и 63. Зак. о становима.

Чл. 62. — Ако је суду потребан преглед спорног добра, он може то извршити увиђајем на лицу места.

Увиђај врши цео Суд или један од судија. Један судија врши увиђај пре рочишта.

Ако увиђај врши цео Суд може се спор решити на лицу места и даље поступити по закону.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925. год.: Увиђај се може по потреби и без парничара обавити нарочито ако они не дођу, ако се не могу пронаћи или сами одуговлаче ствар.

Види чл. 61. и 63. Зак. о становима.

Чл. 63. — Ако спорно добро није у месту Суда, увиђај се може извршити и преко надлежне полицијске односно општинске власти.

Види чл. 61. и 62. Зак. о становима.

Чл. 64. — На свако решење или пресуду Првостепеног Суда за Станове, осим ако у Закону није друкчије казано, може се изјавити жалба Вишем Суду за Станове.

Жалба се предаје оном суду, који је донео решење или пресуду.

Рок за изјаву жалбе је 3 дана, од саопштења решења или пресуде. Дан саопштења не рачуна се у рок.

Жалба предата пошти на повратни рецелис сматра се као да је истог дана предата Првостепеном надлежном Суду за Станове.

Кад је жалба упућена ненадлежном Суду или којој другој власти, благовременост њена цени се од дана када је примљена и заведена код надлежног Суда за Станове.

Ако последњи дан рока пада у недељу или празничне дане, рок је сутрадан по недељи или празнику.

Пријавник ће на свакој жалби означити словима дан, месец и годину пријема исте у Суду као и на који начин, да ли је лично или преко поште, на прост или повратни рецелис, предата. Ово ће оверити старешина Суда својим потписом.

Нарочити случајеви у којима нема места жалби, су случајеви из чл. 55. и 60. овога Закона.

Види чл. 65.—72. Зак. о становима.

Чл. 65. — Пошто се оцени благовременост жалбе суд ће у року од три дана, по истеку рока за жалбу, сва акта са овереним преписом одлуке послати Вишем Суду за Станове који је надлежан за разматрање и решење.

Види чл. 64. и 66.—72. Зак. о становима.

Чл. 66. — Неблаговремену жалбу Суд ће по званичној дужности одбацити и решење саопштити жалиоцу.

Види чл. 64., 65. и 67.—72. Зак. о становима.

Чл. 67. — Ако жалилац на ово решење изјави жалбу, Суд ће одмах сва акта са овереним преписом решења о одбачају жалбе, као и решења о главној ствари послати надлежном Вишем Суду за Станове. Ако овај нађе, да је решење о одбачају жалбе умесно, оснажиће га и вратити акта надлежном Првостепеном Суду за Станове, који ће решење о главној ствари одмах огласити за извршно. Ако пак нађе, да је жалба благовремено поднесена, поништиће решење, којим је одбачена жалба и упустиће се одмах у разматрање решења о главној ствари.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925. год.: Ако странка на одлуку првостепеног суда по одбачају прве жалбе, као неблаговремене, изјави опет неблаговремену жалбу, и тиме иде на то, да решење о главној ствари не постане извршно, првостепени ће суд по тој другој жалби послати предмет на решење вишем суду за станове.

Види чл. 64.—66. и 68.—72. Зак. о становима.

Чл. 68. — Кад Виши Суд за Станове прими ката дужан је иста у року од три дана размотрити и донети своје решење, а у року од 24 сата по донесеном решењу акта вратити Првостепеном Суду за Станове.

Виши Суд за Станове по смотрењу акта може ожалбену одлуку Првостепеног Суда за Станове: оснажити, преиначити или поништити. Ако нађе, да предмет није довољно извиђен, повратиће акта Првостепеном Суду за Станове, и тражити да

се допуни накнадним извиђањем, па ће сам по пријему акта предмет расправити и решити.

Види чл. 64.— 67. и 69.—72. Зак. о становима.

Чл. 69. — Нови докази у жалби не примају се.

Види чл. 64.—68. и 70. Зак. о становима.

Чл. 70. — Примедбе Вишег Суда за Станове, којима се ништи одлука Првостепеног Суда, обавезне су за Првостепени Суд за Станове који је ожалбену одлуку донео.

Кад Првостепени Суд прими акта са примедбама којима је решење поништено, одредиће ново рочиште, и уз рочишни позив, доставити странкама примедбе Вишег Суда за Станове у препису, па, пошто поступи по примедбама, донеће друго решење, са којим ће се у свему поступити по овом Закону.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925.: Ако није потребно ново саслушање парничара, или сведока или вештачење, првостепени ће суд ствар решити и без рочишта, као и без достављања примедба парничним странама.

Види чл. 64.—69. и 72. Зак. о становима.

Чл. 71. — Извршне су пресуде или решења Првостепеног Суда:

1. која су оснажена од Вишег Суда за Станове;
2. против којих није било жалбе;
3. која су одмах извршна по овом Закону.

Решења Вишег Суда за Станове извршна су.

По чл. 55. овога Закона поравнање има силу извршног решења; а по чл. 60. ако стране при саопштењу решења изјаве да су задовољне, оно ће одмах бити оглашено за извршно.

У закону није довољно јасно, који су случајеви кад Првостепени Суд доноси пресуду, а кад решења.

Види. чл. 64.—70. и 72. Зак. о становима.

Чл. 72. — На захтев једне или обеју парничних страна сва решења извршује без одлагања и под законском одговорношћу полицијска власт којој се шаље на извршење извршно решење.

Пресуде о казнама извршују се по званичној дужности.

Према овоме изгледа, да се само оне одлуке, којима се изричу казне, доносе у облику пресуда.

Види чл. 64.—71. Зак. о становима.

Чл. 73. — Поновљење спора, који је расправљен извршним решењем може странка тражити једанпут у року од три месеца по извршности решења само у овим случајевима :

1. ако је судија био подмићен;
2. ако је судија био интересиран као сродник једне стране по крви до 4., а по тазбини до 2. степена;
3. ако је са једном странком у доказаном непријатељству;
4. ако једна страна поднесе нове доказе који су од утицаја на решење спора.

Захтев за поновљење спора подноси се Првостепеном Суду за станове, који је донео прву одлуку. Првостепени Суд послаће молбу са свима односним актима Вишем Суду за Станове који о томе доноси одлуку, која је извршна.

Тражење поновљења спора не задржава решење од извршења.

О поновљењу, дакле не решева Првостепени, већ само Виши Суд за Станове.

Види чл. 39. Зак. о становима.

Чл. 74. — Ако за какав случај не би било у овоме поступку прописано правило, Суд ће применити прописе управног односно грађанског поступка.

Како је управни поступак стављен испред грађанског, то значи, да би се у првome реду имали применити прописи управног, па тек у недостатку, грађанског поступка.

У свакоме случају, за све одредбе Закона о становима јавно-правног карактера, Суд мора тражити материјалну истину.

В Таксе и трошкови.

Чл. 75. — Сваки акт поднесен од приватних лица Првостепеном Суду за Станове подлежи плаћању таксе по Закону о таксама (Тарифни Број 1 и Тарифни Број 5 таксене тарифе).

Види ТБр. 1. и 5. таксене тарифе Закона о таксама, — и чл. 76. Зак. о становима.

Чл. 76. — Осим такса предвиђених у чл. 75. свака парнична страна плаћа у готовом новцу и то:

1) која тражи додељивање стана са једном собом 30.— динара;

60.— динара ако тражи стан са две собе

90.— " " " " " три "

120.— " " " " " четири собе;

2) која тражи отказ стана или исељење плаћа 20% од месечне закупне цене коју закупац плаћа;

3) која тражи да се одреди висина закупне цене плаћа 20% од оне месечне закупне цене, коју молилац тражи, да Суд досуди или од оне, коју закупац означи у пријави да може плаћати;

4) која тражи поновљење спора плаћа 100.— динара.

Једанпут плаћена такса из овог члана неће се по други пут наплаћивати.

Ако се једном пријавом тражи и додељивање стана и висина закупне цене, плаћа се такса у готовом новцу и за једно и за друго.

Странке које поднесу уверење надлежне власти о сиромашном стању ослобођавају се ових такса.

Спорно би било, како би се имао казнити, и у опште да ли би се могао казити чиновик, који не наплати или наплати мању, таксу од оне предвиђене у овом законском пропису.

Исто би тако било спорно, шта би било на случај подношења акта поштом, који би био прописно снабдевен само таксом из чл. 75. Зак. о становима.

Такса из тач. 2. плаћа се у свима случајевима тражења исељења из стана, и то не само оних предвиђених у чл. 10. него и оних у чл. 2. Закона о становима.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925. год.: Половина вишка од наплаћених такса по истеку свакога месеца, који буде остао по извршној исплати судског персонала, слаће се на приплод Државној Хипотекарној Банци у Београду за Фонд за подизање малих станова.

Види чл. 75. Зак. о становима.

Чл. 77. — Свака парнична страна сноси своје трошкове; те према томе Суд за станове неће дељивати странкама трошкове.

Види чл. 37. о становима.

Чл. 78. — Страна која тражи вештачење полаже потребну дневницу и подвозне трошкове ако се вештачење врши ван места Суда. Без овога, вештачење се неће вршити већ ће се спор решити према поднесеним доказима.

Сваком вештаку припада дневница од 30 до 100 динара а по оцени Првостепеног Суда за Станове.

Иста дневница припада и судијама, ако се врши увиђај ван места Суда.

Суд може наредити да ову дневницу положи једна или обе стране.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925. год.: Дијурна се има исплаћивати вештацима с обзиром на да-

љину места и превозна средства, где се има вршити увиђај, било да је то у самом месту где је седиште суда или ван истог.

Ово решава првостепени суд за станове пошто унапред наплати дијурну од парничних страна.

Ако су превозна средства потребна и у месту суда онда иста припадају и судијама.

Види чл. 62., 63. и 77. Зак. становима

Трећи део. Прелазна наређења.

Чл. 79. — Признаје се сила и важност Решењу Министарског Савета Бр. 1471. од 18. децембра, 1924. год., као и свима одлукама и радњама власти за станове, заснованим на истом решењу.

Не вреде и неће се извршивати све одлуке и пресуде редовних судова, донете на подручју ван територије раније Краљевине Србије и Црне Горе, које су донете противно означеној одлуци Мин. Савета, а у времену од 1. јануара, 1924. год. па до 15. маја, 1925. године.

Чл. 80. — Сви досадашњи несвршени предмети за које су по овом Закону надлежни судови за станове, имају се предати надлежним судовима за станове.

При овоме се мора водити рачуна о надлежности из чл. 36. овога Закона.

Чл. 81. — Несвршене предмете о висини закупне цене — кирије, решаваће надлежни судови за станове по прописима старог Закона о становима а по поступку како је предвиђено овим Законом.

Види чл. 82. Зак. о становима.

Чл. 82. — Рокови по несвршеним предметима рачунају се по овом Закону од дана када исти Закон на снагу ступи.

Рок за исељење свију закупаца локала и пословних просторија, који се по чл. 2. овога Закона изузимају од ограничења у погледу некретности, као и свију закупаца који нису заштићени чланом 12. овога Закона, одлаже се за 1. новембар. 1925. године.

За то међувреме, од 1. маја па до 1. новембра 1925. год., напред поменути закупци имају регулисати висину закупне цене, споразумно са закуподавцима. У противном, ако се не дође до споразума спорове о висини закупне цене за напред означено међувреме, решаваће изборни суд који се образује привремено код Првостепеног Суда за Станове.

Функција овога изборног суда престаје са 1. новембром, 1925. године.

Правилник Бр. 7430. од 23. јуна, 1925. год.: Ако је предмет свршен и решење постало извршно за време ранијег закон о становима има се исто извршити онако и у оном року како је тим решењем предвиђено.

На случај потребе, да се мора образовати изборни суд за одређивање висине закупне цене од 1. маја до 1. новембра тек. год., образовање истога ће се вршити на следећи начин.

Једнога судију бира закуподавац, а другог судију бира купац именујући у исто време и заменике њихове што се има означити у самом акту којим се тражи привремено регулисање закупне цене. Председник тога Изборног Суда је председник надлежног првостепеног суда за станове.

Противу решења изабраних судова има места жалби у смислу чл. 68. Закона о становима.

Види чл. 2., 12. и 81. Зак. о становима.

Чл. 83. — Министар Социјалне Политике овлашћује се да може издати потребна наређења саобразна за извршење овога Закона.

Види чл. 1. Зак. о становима.

Чл. 84. — Кад овај Закон ступи на снагу престаје важити Закон о становима од 30. децембра 1921. год. са Правилником за извршење његово. Такође престају важити и све одредбе, које долазе у сукоб са овим Законом.

Види чл. 81. Зак. о станоима.

Чл. 85. — Закон овај ступа у живот од дана када га Краљ потпише а обавезну снагу добија од дана обнародовања у Службеним Новинама.

Препоручујемо Нашем Министру Социјалне Политике да овај Закон обнародује, свима Нашим Министрима да се о извршењу његову старају, властима пак заповедамо да по њему поступају а свима и свакоме да му се покоравају.

Закон о становима од 15. маја, 1925. год., публикован је у Бр. 106. — XXI Службених Новина од 15. маја, 1925. год., — а измене и допуне од 23. октобра, 1926. год. публиковане су у Бр. 244. — XI Службених 1926. год. публиковане су у Бр. 244. — LXI Службених Новина од 27. октобра, 1926. год.

5

ПРЕГЛЕД НОВИХ КЊИГА

1. ПРИЧЕ О СТВАРНОМ И НЕСТВАРНОМ:
САБРАНЕ И НОВЕ ПРИЧЕ
Филип Давид
Београд: Лагуна, 2024.
2. БУКВАР СРПСТВА
Чедомир Антић; Данијел Синани; Александар Ђаковац
Београд: Ч. Антић, 2024.
3. УПРАВЉАЊЕ КИНОМ: КЊ. 1
Си Ђинпинг
Београд: Лагуна, 2022.
4. КОЊ ДОБРИ И ОРУЖЈЕ:
ВЛАСТЕЛА ДРЖАВЕ СРПСКИХ ДЕСПОТА (1402–1459)
Милош Ивановић
Београд: Службени гласник, 2024.
5. СВЕТ КОЈИ СЕ МЕЊА:
ГЛОБАЛНИ СРЕДЊИ ВЕК: 500–1500
Лејдулф Мелве
Лозница: Карпос, 2024.
6. ПРЕКО ПРАГА
Владика Григорије Дурић
Београд: Лагуна, 2024.
7. ДУЖ ОШТРОГ НОЖА ЛЕТИ ПТИЦА
Тања Ступар Трифуновић
Београд: Лагуна, 2024.
8. ПЕСМА ЋЕЛИЈЕ:
ИСТРАЖИВАЊЕ МЕДИЦИНЕ И НОВОГ ЧОВЕКА
Сидарта Мукарци
Београд: Лагуна, 2024.
9. ЧАГИН
Јевгениј Водолазкин
Београд: Службени гласник, 2024.
10. ТЕШКИ ФИЛМОВИ И ЛАКЕ ПРИЧЕ
Слободан Тодоровић
Београд: Службени гласник, 2024.

11. ПРОМЕНА ОРУЖЈА: ПРИЧЕ
Луиса Валенсуела
Зрењанин; Нови Сад: Агора, 2024.
12. НОЋНА МЕТА
Рикардо Пиља
Нови Сад: Академска књига, 2024.
13. ИМЕ ЈОЈ ЈЕ ГЛОРИЈА
Милан Ст. Протић
Београд: Архипелаг, 2024.
14. БОЖИЋНИ ОРАТОРИЈУМ
Јеран Тунстрем
Београд: Блум издаваштво, 2024.
15. КАТЕДРАЛЕ
Клаудија Пињеиро
Београд: Блум издаваштво, 2024.
16. ГРК ЗОРБА:
ЖИВОТ И НАРАВ АЛЕКСИСА ЗОРБЕ
Никос Казанцакис
Београд: Дерета, 2024.
17. БАЛЕТ ГУБАВАЦА
Ленард Коен
Београд: Геопетика издаваштво, 2023.
18. ФИЛОЗОФИЈА МОДЕРНЕ ПЕСМЕ
Боб Дилан
Београд: Геопетика издаваштво, 2024.
19. ГРАД И ЊЕГОВЕ НЕСТАЛНЕ ЗИДИНЕ
Харуки Мураками
Београд: Геопетика издаваштво, 2024.
20. ЊУЈОРШКА ТРИЛОГИЈА
Пол Остер
Београд: Геопетика издаваштво, 2024.

ПРЕПОРУЧУЈЕМО

1. Андреас Видстен: **ШТА СУ ПОЛИТИЧКЕ НАУКЕ?** / Лозница: Карпос, 2024.

Преузето са сајта:

https://karposbooks.rs/shop/novo/sta-su-politicke-nauke/?_rstr_nocache=rstr6546808827ed513a

„Политика је вечна расправа око питања како уредити друштво. Та расправа се одувек одвијала на два плана: теоријском и практичном, а политичка промишљања стара су колико и прва седелачка друштва. Наука о политици, као системско промишљање о организацији друштва и управљању њиме, убраја се тако у прве цивилизацијске тековине.

Примера ради, у Кини и у Средоземљу већ је око 500. године старе ере постојала развијена традиција политичке мисли. Ко треба да влада, и како? Чиме се одликује добра држава, а чиме лоша? Шта је држава? Зашто долази до ратова и како се постиже мир? То су само нека од вечних питања која до данас чине срж политичких наука, а која нису ништа мање актуелна него пре више хиљада година, када их је неко први пут поставио.”

Ејвинд Братберг и Андреас Х. Видстен

У нашем делу света, систематска размишљања о држави и политици почињу у античкој Грчкој истовремено са три политичке иновације: демократијом, грађанством и јавном расправом. Историјски гледано, наука о политици настаје са стварањем могућности за анализу и критичко изражавање о политичким питањима.

Разумевање вишестраности и сложености политичке реалности захтева богате аналитичке алате. Једна од предности политичких наука – уједно и један од највећих изазова овог истраживачког поља – јесте то што представљају место сусрета многих различитих научних и мисаоних традиција: правних, филозофских, историјских, социолошких, економских... које такође имају властите приступе и методе.

Књига *Шта су политичке науке?* пружа историјски преглед развоја политичких наука од антике до модерних времена и представља њене кључне расправе које су се водиле од антике до данас.

Ејвинд Братберг (рођ. 1980) доцент је на Институту за политичке науке Универзитета у Ослу. Докторирао је 2011. године на истом универзитету са дисертацијом о партијског политици у Великој Британији. Братберг је аутор књига о британској политици и нордијској социјалдемократији. Године 2016. проглашен је за једног од десет изузетних предавача према избору недељника Моргенбладет.

Андреас Х. Видстен (рођ. 1985) норвешки је политиколог. Ванредни је професор политичких наука на Научној високој школи МФ. Његова стручна интересовања обухватају политичку филозофију, историју идеја и међународну политику. Докторирао је политичке науке на Универзитету у Ослу 2016. године, са темом о теоретизацији међународних односа, чиме се бавио и касније у делу *Theorizing International Relations: A Dialectical Approach* (Lexington Books, 2019).

2. Лејдупф Мелве: **СВЕТ КОЈИ СЕ МЕЊА: ГЛОБАЛНИ СРЕДЊИ ВЕК: 500-1500** / Лозница: Карпос, 2023.

Преузето са сајта:

https://karposbooks.rs/shop/novo/svet-koji-se-menja-globalni-srednji-vek-500-1500-lejdulf-melve/?_rstr_nocache=rstr1376808854549179

Награда на 67. Међународном београдском сајму књига за допринос у области науке

„Улога средњег века у ширем контексту историје и развитка цивилизација и историјске промене битна је тема ове књиге. У том смислу, ово је повест о томе како је средњи век допринео настанку савременог друштва. Нећу због тога рећи да је средњи век био модернији или иновативнији од неких других историјских периода. Оно што пак могу основано тврдити јесте да тих хиљаду година обухватају огромне промене – структурне, институционалне и идеолошке.

Ова књига измешта појам средњег века из чисто европских оквира тако што узима у обзир седам цивилизација: мезоамеричку, афричку, европску, византијску, исламску, индијску и источноазијску. 'Цивилизацију' овде не

треба схватити као монолитну и самоодрживу димензију, већ као оквир који је могао обухватати више народа и, уз то, бити укључен у разне видове међукултурне размене. Унутар таквог географског оквира, излагање је структурирано према шест тема: (1) комуникација и умрежавање, (2) економија, (3) религија и религијске институције, (4) формирање држава и царстава, (5) градови и урбанизација и (6) ученост и наука.

Није ми био циљ да поредим средњи век са антиком и са раним модерним периодом, већ да се посветим само оним променама до којих је дошло између 500. и 1500. године. Са таквим полазиштем, промене разматране у овој књизи приказују прилично уједначену поделу на фазе. Донекле поједностављено, могуће је поделити средњи век на три раздобља. Од 500. до 1000. године, у периоду који се често назива раним средњим веком, појавили су се неки важни структурни, институционални и идеолошки предуслови. Тек у наредној фази, од 1000. до око 1300. године, истински се манифестују промене везане за комуникацију, економију, религију, централизацију власти, урбанизацију и ученост. Стога је могуће говорити о трећој фази после 1300. године, премда је ту граница мање јасна него граница између прве (500–1000) и друге фазе (1000–1300).

Напоследку, примерено је осврнути се и на дефиницију глобализације на којој сам засновао овдашње излагање. Ако се узме полазиште у Остерхамеловој и Петерсоновој идеји да глобализацију најпре треба схватити као 'раст и све већи утицај глобалне интеграције', постаје немогуће резервисати тај појам само за касније периоде, био то XVI или XIX век, или период после 1945. Измењени свет који срећемо око 1500. године био је далеко интегрисанији од света на почетку периода о којем је овде било речи, неких хиљаду година пре тога. Том измењеном свету, као производу иновација на пољима комуникације, економије, религије, политике, урбанизма и учености, глобализација није била једини узрок, али је учествовала у његовом обликовању."

Л. Мелве

Лејдулф Мелве (рођ. 1972) професор је историје на Универзитету у Бергену и бави се историјом средњег века. Аутор је низа студија, међу којима су најистакнутије: *Глобална историографија. Историја и историографија од најстаријих времена до данас* (2015), *Историја: историографија од антике до данас* (2010) и *Стварање јавне сфере. Јавна расправа за време борбе за инвестиру (око 1030–1122)* (2007). Код нас му је објављена књига *Шта је средњи век?* (Карпос, 2017).

3. Виктор Е. Франкл: **ЧОВЕКОВА ПОТРАГА ЗА СМИСЛОМ** / Београд: Космос, 2023.

Преузето са сајта:

<https://kosmosknjige.rs/naslov/covekova-potraga-za-smislom-viktor-frankl/>

Ако нека књига има један пасус, једну идеју која има снагу да промени човеков живот, обично је само то довољно да оправда њено читање, поновно читање и проналажење места за њу на полици. Ова књига има неколико таквих пасуса.

Као толики немачки и источноевропски Јевреји који су сматрали да су сигурни током тридесетих година двадесетог века, Франкл је био послат у нацистичку мрежу концентрационих и истребљивачких логора. Зачудо, преживео је – библијским речником „главња истргнута из огња”. Али његова приповест у овој књизи мање говори о његовим јадима, ономе што је пропатио и изгубио, него о изворима његове снаге да преживи. Неколико пута у овој књизи Франкл са одобравањем цитира Ничеа: „Онај који зна зашто живи, може поднети готово свако како”.

Франкл је одржао себе у животу и одржао наду у животу мислећи на своју жену и могућност да је поново види – и сањајући, у једном тренутку, о предавањима после рата, о психолошким лекцијама које се могу научити из искуства у Аушвицу. Колико год било ужасно, његово искуство из Аушвица ојачало је једну од његових кључних идеја: живот није превасходно потрага за задовољством, као што је Фројд веровао, или потрага за моћи, као што је Алфред Адлер подучавао, него потрага за смислом.

Највећи задатак сваке особе јесте да пронађе смисао у свом животу.

4. Чедомир Антић: **ДВАДЕСЕТ МИНУТА ЛУЈА XIX** / Београд: Лагуна, 2024.

Преузето са сајта:

https://laguna.rs/n6259_knjiga_dvadeset_minuta_luja_xix_laguna.html

„Свако велико откриће откривено је поново када о њему дозна нова особа. Годинама сам сакупљао приче за поглавља ове књиге и углавном све што ћете прочитати није научно ново, али је јавности практично непознато.”

Ч. Антић

Посвећени историчар Чедомир Антић објединио је у овој књизи 56 интригантних прича из историје како наше тако и светске. У свом препознатљивом маниру, питко и сликовито, описао је древне истраживаче, Франке на Балкану, настанак светских царстава, открио да ли је идеја о стварању велике српске државе икада била остварива, какве су се завере ковале и ко је у њима учествовао, како су функционисале стране службе и доушници на домаћем простору, а представио је и значајне личности које су имале фасцинантне судбине.

„Чедомир Антић је све ове текстове написао за најширу читалачку публику. Бољем разумевању испричаних догађаја и судбина личности у овим причама свакако доприноси изванредан ауторов начин да све то посматра из различитих углова, што је поступак веома редак у анализама наше друштвене стварности.”

Ђорђе С. Костић

„Чедомир Антић је јединствена појава у нашој академској заједници. Он не само да мења своје виђење од планетарног до националног, него уклапа те две стајне тачке у сажето приповедање. Помоћу лепореког и пријемчивог стила износи смеле историјске замисли.”

Предраг Ј. Марковић

5. Зорица Томић: ПРЕЖИВЕТИ ХАОС: ФИЛОЗОФСКИ ВОДИЧ КРОЗ ВЕШТИНУ КОМУНИКАЦИЈЕ / Београд: Лагуна, 2024.

Преузето са сајта:

https://laguna.rs/n6481_knjiga_preziveti_haos_laguna.html

Зашто је у времену хаоса најважнија вештина постављања питања?

Данас се чини да се све мање сналазимо у комуникацији, да нам други нису важни, па чак ни ми сами себи, често се узајамно не разумемо и још се на то постепено навикавамо. То је очигледан показатељ хаоса у којем настојимо да преживимо. Комуникација може бити наша једина сламка спаса.

За све радознале духом, жељне да унапреде своје односе са другима или да размрсе чворове неспоразума, овај водич пружа драгоцене смернице за рад на себи и унапређење комуникативних вештина. Уз малу помоћ филозофије читалац ће бити учесник у игри питања и одговора, која отвара велика врата

(само)спознаје. На темељу холистичког приступа комуникацији проф. Томић је креирала МапТер – јединствени метод вођене комуникације којим се ефикасно решавају проблеми у комуникацији. Овај моћни алат, који је представљен у књизи, истовремено убрзава процес адаптације и учења и тиме омогућава сналажење у различитим социјалним окружењима.

„Нема комуникације без сврхе, тј. без питања о вредностима и смислу наших акција и контаката са другима. Књига Зорице Томић је филозофски водич кроз мрежу питања и одговора који се рађају у потрази за смислом у настојању да разумемо себе и друге.”

Проф. др Јован Бабић

„Проф. др Зорица Томић овом књигом на веома инвентиван и лепршав начин (само њој својствен) промовише квалитетан 'симбиотски живот питања и одговора' у окрепљујућој унутрашњој и спољашњој дијалошкој комуникацији. У плодотворност такве комуникације, на темељима теорије и методе МапТер, лично сам се уверио учествујући у заједничким радионицама са др Томић, па њену нову књигу свесрдно препоручујем најширој публици као моћну алатку за излагање на крај са психичким и социјалним хаосом у данашњем свету.”

Проф. др Миланко Говедарица

6. Итало Калвино: **КОСМИКОМИКЕ: СТАРЕ И НОВЕ** / Београд: Плато, 2024.

Преузето са сајта:

<https://plato.rs/proizvod/kosmikomike-stare-i-nove-italo-kalvino/>

Космикомике су збирка кратких прича о еволуцији универзума. Књига се бави темом космоса и људске егзистенције, где се фантастика преплиће са филозофским питањима.

Свака прича истражује различите аспекте свемира, уникатне светове и идеје о природи стварности. Калвино користи маштовите наративе да истражи концептуалне теме попут времена, простора и постојања, често кроз хумористичан и апсурдан приступ. Његов стил је надреалан, с богатим сликама и симболиком која позива на размишљање. Калвино прави ликове од математичких формула и једноставних ћелијских структура. Они путују кроз галаксије, доживљавају учвршћивање планета, прелазе из воденог у земаљско постојање, играју игре са атомима водоника – и имају времена за љубавни

живот. Кроз *Космикомике*, Калвино позива читатеље да размишљају о свом месту у универзуму, како физички, тако и метафизички, стварајући тако дело које је истовремено забавно и дубоко промишљено.

7. Девон Прајс: **КАДА ЛЕЊОСТ НИЈЕ ЛЕЊОСТ: ОДБРАНА ИСЦРПЉЕНИХ, ИЗРАБЉЕНИХ И ПРЕЗАПОСЛЕНИХ** / Београд, Психополис 2024.

Преузето са сајта:

<https://psihopolis.edu.rs/knjiga/24605/>

Шта лењост заиста јесте, а шта лењост није? Да ли је рад заиста централни део нашег идентитета? Зашто се марљив рад награђује а и сама потреба за одмором сматра срамотом? Шта је *Лаж о лењости* и зашто нас она подстиче да тежимо немогућим нивоима продуктивности и тера нас да радимо док се не разболимо? Зашто се реч „лењ” готово увек користи са призвуком моралне осуде и прекора, иако морално осудити и саму реч „лењост” значи занемарити разлоге и осудити сваки мањи радни учинак или ангажман, сваку потребу за одмором и сл. Да ли је оно што називамо „лењошћу” често снажан инстинкт за самоодржањем?

Аутор Девон Прајс, социјални психолог, у књизи се не бави безразложним нерадом и лењствовањем као начином живота већ је осмислио термин *Лаж о лењости* под којим подразумева уврежен систем уверења да је марљив рад морално супериоран у односу на одмарање, иако су одмор и предах нормалне људске потребе а не докази лењости. Када људе етикетирамо као лење губимо из вида препреке и проблеме са којима се ти људи можда суочавају а које ми не видимо и не препознајемо. На пример, људи могу бити мање продуктивни уколико су депресивни или апатични, тј. болесни, услед лоше организације посла, ако су прокрастинатори, уколико раде више послова, а ми их често и олако одбацујемо као „лење” док су они, у ствари, исцрпљени до својих крајњих граница.

Прајс тврди да се уморни и изнурени људи не боре са лењошћу него са опстанком у захтевној радохоличарској култури која људску вредност поистовећује са количином радних сати, а брани основне људске потребе као што је потреба за одмором. Аутор се бави и популарним медијима који промовишу став да наша постигнућа и продуктивност одређују нашу вредност, бави се изгарањем на послу (бурноут), нашем сталном доступношћу послодавцима што нам онемогућава слободно време, бави се зачараним кругом

мешања приватног и пословног живота и тврди да нам наше право да будемо „лењи” отвара простор за игру, креативност, опуштање и опоравак.

Зашто ваша постигнућа и продуктивност нису и ваша вредност?

- Како нам популарни медији, рад од куће, изгарање на послу и стална доступност послодавцима заиста онемогућавају да имамо слободно време?
- Како се изборити са зачараним кругом мешања приватног и пословног живота?
- Како нам наше право да будемо „лењи” отвара простор за игру, креативност, опуштање и опоравак?
- Зашто не препознајемо да се људи које олако називамо лењим у ствари храбро суочавају са невидљивим препрекама и проблемима?

„Ако је учење како да будете продуктивнији једноставно само ваша одлука, онда ово није књига за вас. Али ако вам је важно да разумете зашто тежите том циљу, као и да научите како да живите са чињеницом да сте, могуће, 'мање продуктивни него остатак друштва', онда је ово дефинитивно вредно читања.”

Фајненшел тајмс

8. Боровој Герзић: **ЛУТАМ САД МРТАВ СВЕТОМ: ХРОНИКА СМРТИ И ЛУДОСТИ** / Београд: Ренде, 2024.

Преузето са сајта:

<https://rendebooks.rs/product/lutam-sad-mrtav-svetom/>

„*Лутам сад мртав светом* један јунак вам пева на вечну радост и вечну муку. Роман помахниталог језика и преливајућег срца, роман крика и тишине роман о почетку, непочетку, крају, некрају, преплитању, очају и екстази. Роман о смрти и жудњи, бесмислу и небу, без страха и лажи.

Роман преживелог неживелог мушкарца, човека, великог човека који прометејски витла ватром истине и спознаје. Тај исти се часом праметне у набrekli уд. Онда он каже, Господе, зашто си ме оставио.

Ето га опет, тужни витез иде ливадам. Да би постао бог мораш да склопиш очи каже он.

А ја кажем велика ствар је написана, спознајна, смислена, разиграна у меланхолији безданој стрмоглава, мудра до неба, невина. Написао многилики човек писац. Напокон.”

Милена Марковић

9. Џејмс Керстел: **ДОК ЈЕ СВЕТ ГОРЕО** / Београд: Вулкан, 2023.

Преузето са сајта:

<https://www.vulkani.rs/beletristika/4934-dok-je-svet-goreo>

Није имао мапу, али није се плашио да ће се изгубити. Већ је био изгубљен. Може се рећи да Џо Макгрејди ужива у животу: након што је напустио Морнарицу, Хонолулу је постао његов дом. Ради као полицајац, и све у свему има миран посао, само понека кафанска туча, крађа, ситни прекршаји. А ту је и Моли, и наговештај заједничке будућности. Међутим, једне вечери, Макгрејдија изненада зову да се јави на дужност. На имању богатог бизнисмена са острва откривено је тело. Потребан им је неко да брзо реши случај, без превише буке. Али потрага за истином увек подиже прашину, а жртва има моћне рођаке. Тако почиње истрага широм Пацифика, баш када се флоте Земље излазећег сунца спремају за напад који ће променити историју. У вртлогу напетости и страсти, у сукобу два света, преплићу се љубав и авантура, узбудљива истрага и велика историјска дешавања.

Књига је овенчана престижном књижевном наградом „Едгар Алан По” за најбољи роман, као и наградом „Бари” за најбољи трилер године. Његова дела добила су похвале многих аутора, међу којима су Стивен Кинг, Ли Чајлд и Џејмс Патерсон.

Џејмс Кестрел је псеудоним Џонатана Мура, адвоката и романописца. Пре него што је дипломирао права у Њу Орлеансу, радио је као наставник енглеског језика, водич за рафтинг на реци Рио Гранде, био је власник првог мексичког ресторана на Тајвану, саветник у тексашком кампу за малолетне преступнике, као и истражитељ адвоката одбране за кривична дела у Вашингтону. Сада живи на Хавајима са породицом.

„Проклето добра књига... Одушевљен сам.”

Стивен Кинг

6

ЛИСТА НАЈЧИТАНИЈИХ КЊИГА

**ЛИСТА НАЈЧИТАНИЈИХ КЊИГА У БИБЛИОТЕЦИ
УПРАВЕ ЗА АПРИЛ 2025. ГОДИНЕ**

1. ГРЧКИ МИТОВИ
Роберт Гревс
Београд: Фамилет, 2022.
2. СПУТНИК ЉУБАВ
Харуки Мураками
Београд: Геопоетика, 2004.
3. КАД ПАДНЕ НОЋ
Харуки Мураками
Београд: Геопоетика, 2008.
4. ЗАМАЛЕК: РОМАН О КИСМЕТУ
Дејан Тиаго Станковић
Београд: Лагуна, 2020.
5. СВИ ТИ УСАМЉЕНИ ЉУДИ
Мајк Гејл
Београд: Лагуна, 2024.
6. ГРАД ПОБЕДЕ
Салман Ружди
Београд: Вулкан издаваштво, 2023.
7. ПЕСМЕ ЋЕЛИЈЕ:
ИСТРАЖИВАЊЕ МЕДИЦИНЕ И НОВОГ
ЧОВЕКА
Сидарта Мукарци
Београд: Лагуна, 2024.
8. ДРУГА ВИОЛИНА И ДРУГЕ ПРИЧЕ
Александар Гаталица
Нови Сад: Академска књига, 2024.
9. ПОНИШТЕНО
Мишел Уелбек
Beograd: ВООКА, 2023.
10. ТАЈНА ИСТОРИЈА
Дона Тарт
Београд: Дерета, 2024.

Редакција

Главни и одговорни уредник: Јелена Катана, в. д. начелника

Технички уредник: Јелена Васиљевић

Сарадници: Смиљана Павков
Иван Комаров
Лепосава Милановић
Гордан Горуновић
Дејан Станојловић
Радмила Тубин Михајловић
Оливера Кнежевић
Светлана Вулић Стојсављевић

Лектура: Јелена Васиљевић

Коректура: Иван Комаров

Компјутерска обрада: Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове

Техничка подршка: Радинка Мићовић

ШТАМПА: УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА
Београд, Немањина 22–26